r hale soku
ce besleye
e sürülünce
ar bertara
mizleyici v

rkin yüzle

nadan önc
ALON „ kr
rinlik veri
i muhafa
remini ku
ayacaksını
olabilirsini

◆YARIM AY◆

15 Günde Bir Çıkar Edebî - ilmî - ictimaî Mecmuadır.

İdare Merkezi : İstanbul, Sirkeci Ebussuud Caddesi No. 1-3

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. ŞİRKETİ.

Abonman Şartı : Türkiye için { 6 Aylığı : 175 Kr. / 12 " 350 Kr. Ecnebî için { Yıllığı 1 İngiliz Lirası

Telefon : 23607 *Telgraf adresi :* Resimliay *Posta Kutusu :* 629

Rica : 1) İdare işlerine ait muhaberelerin; Resimli Ay Matbaası T. L. Şirketi İdare Müdürlüğü
Yazı " " " : " " " Yazı "
Bilmece " " " : " " " Bilmece Memurluğu
adreslerine yazılması.

2) Bilmece zarflarına 6 kuruşluk pul yapıştırmağa lüzum yoktur; bunların zarflarını açık gönderiniz, o zaman yalnız 1 kuruşla gelir.

RESİMLİ AY

AĞUSTOS 1937 – Sayı 18

En çok okunanan ve sevilen yazıcılarımızın : Birçok MAKALE - HİKÂYE - RÖPORTAJ - TERCÜMELERİ ve ROMANLARI ile BOL RESİMLİ olarak çıkmıştır.

—Mutlaka Alıp Okuyunuz!—

"Resimli Ay„ Türkiyenin En Olgun Aylık Mecmuasıdır.

EFELER

Ragıp Şevkinin fevkalâde müheyyiç bu millî romanı (RESİMLİ AY) ın Eylûl sayısında başlıyor. Mutlaka takibediniz.

Çünkü ASPİRİN senelerdenberi her turlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karşı tesiri şaşmaz bir ilâç olduğunu isbat etmiştir.

ASPİRİN ın tesirinden emin olmak için lütfen BAYER markasına dikkat ediniz.

BAYER

SEVGİLİ DÜNYA..

Yazan: *Nurullah Ataç*

1

)n sekiz, yirmi yaşında bir delikanlı ile konuşun, sizin elliyi bulmuş, lki de aşmış olduğunuzu hiç düşün- :den: «Ellime kadar yaşasam daha ne erim! İhtiyarladıktan sonra hayatın tadı vardır ki!...» der. Bu sözlerdeki ıafsızlığın farkında değildir.

Zaten onun indinde otuz yıl bitmez kenmez, her türlü emellerin tahak- kuna imkân verecek kadar uzun bir nandır. O delikanlı, ellisini bulunca, yatın bütün zevklerini tatmış olaca- ıa, dünyasına doymuş olarak gözleri- kapayacağına kanidir...

Hele günler geçsin, şakaklarında ilk yaz saçı, alnında ilk kırışığı gördüğü ın bir yılın, otuz yılın, yüz yılın in- nı doyurmadan, nekadar çabuk geç- ğini anlıyacaktır.

Hayatı, ona doymaktan, ona kanık- maktan ümidimizi kestiğimiz andan ibaren sevmeğe başlarız. Gençler, bu- un için, canlarını fedaya ihtiyarlardan aha çabuk razı olurlar. Kendilerini öl- ürenler arasında yaşlılar, gençlerden ek azdır.

2

Arzularının tatmin edilmemesinden kâyet eden delikanlı!.. Bil ki her arzu- un tatmini sonunda bir «inkisarı-hayal» ardır. Tad: zevk, arzu edilen şeyde de- il, arzudadır. Onu kaybetmek mi isti- orsun?

Fakat bunları bilmemen daha hayır- lıdır; çünkü arzu edilen şeyin hiçbir saadet vermiyeceğine, ancak seni inki- sarı-hayale uğratacağına inandığın gün, hiç birşeyi arzu etmez, arzunun vere- ceği zevkten de mahrum kalırsın.

3

Yazın sıcaktan, kışın soğuktan şikâ- yet ederiz. Yani hayatı olduğu gibi ka- bul etmeğe bir türlü razı olamayız. Asıl güzel günler dünya yüzünün yazında, kışında değil, bizim hayalimizdeki yaz- da ve kıştadır. Bunu her yıl tecrübe edip, hiçbir şüpheye imkân kalmıyacak surette anlamış olmamıza rağmen yine hayatı; yazın sıcaktan, kışın soğuktan şikâyet ettiren hayatı severiz. Asıl tad, hayatta değil, hayat sevgisindedir. Fa- kat tahayyül de yine ancak yaşamakla kabil olduğu için hayatın tatlı, zevkli olduğunu kabul edebiliriz.

4

Tabiatı severim: Çiçeklerinin ateşli renkleri, insanı sarsan kokuları, her tür- lü ıstırabı uyuşturan ahenkleri vardır. Fakat bunları, odamın beyaz duvarları üzerine gözlerimi diktiğim zaman gör- düğüm tabiatte buluyorum. Biliyorum ki kırlara, bahçelere çıksam oralarda göreceğim çiçeklerin rengi beklediğim kadar parlak olmıyacak, kokuları beni hiç te sarsmıyacak; etrafta tatlı bir ahenk değil, sinirlendiren bir gürültü veya çıldırtan bir sükût bulacağım.

Tabiatı severim: Kendi hayalimdeki tabiatı...

5

Hiç kimse çocukluğunda tattığı ye- mişleri bir daha tatamaz, ve hep onların hasretini çeker. Çünkü o lezzet, yedi- ğimiz yemişte değil, yemişten aldığımız bir parçacık lezzete yılların kattığı ha- tıradadır.

Biraz da yeniliğin tesiri var. Hafıza- mız olmasaydı da her gün yediğimiz ek- meğin tadını duyabilseydik... Hayır bun- ca yıldır dilimiz, damağımız ona alıştı, artık hiç birşey hissetmiyoruz.

Bazı kimseler varmış, dünyaya her gün çocuk gözü ile.. herşeyi daha yeni görüyorlarmış gibi hayretle bakabilirler- miş. Bunlar, kendilerinde hafızayı öl- dürebilmiş ve yahut her nesnede, em- salinde bulunmıyan küçücük hususiyeti, «ferdiyeti» sezebilen kimseler olsa ge- rek. Bir salkımdan kopardığımız iki ü- züm tanesi arasında bir farkolduğunu tasavvur edebiliriz, işte o farkı sezmek... Dünyada insanın da bu kadar hassası bulunacağına kani değilim: Bu da hiç şüphesiz şairlerin icadıdır, bütün güzel şeyler gibi.

— Canım; bu kadar hararetle hazırladığın evrak ta nedir?..

— Ne olacak? Hükümet hayatı ucuzlatmak için bu kadar uğraşırken, İstanbul Belediyesinin, şehir suyunu Terkos şirketinden çok daha pahalıya satmasının sebebini soran bir lâyıha!...

— Üsdat, bu kadar yükle gidiş ne tarafa?..

— Yahu sen dünyadan bihaber misin, nesin?.. Bütün bu kalabalığın nereye gittiklerinin hiç farkında değil misin? Dolmabahçede toplanan «Türk Tarihini Araştırma Kurumu» nun kongresine tezlerimi götürüyorum!..

— Kocacığım!.. Zavallı adam öyle bozuldu; öyle bozuldu ki!.. Kendisine bu kadar ağır muamele etmenin sebebi ne idi?.

— Daha ne olsun; kumkam oyununda bir düzüye sayı çalıyordu. Dayanamadım herife lâyık olduğu dersi verdim!.

— Pazar ola yahu!.. Yeni icat birşeye benziyor?..

— Hayatta muvaffak olmanın, en büyük sırrı fırsatı kaçırmamaktır. Hazır İstanbul Belediyesi sırt hamallığını yasak etti, ufak tefekleri taşımak üzere hemen yeni bir araba tipi yaptım!.. İlk ateşte ne vurursam, yanıma o kâr kalır!.

— Azizim!.. İnsanın bu kadar güzel, şuh ve zeki bir karısı olur da, yine gözü hiç dışarda olur mu?... Doğrusu çok şaşılacak birşey!.

— Yahu!.. Bunda şaşılacak ne var ki... Bilmiyor musun meşhur meseldir: « Komşunun meyvası tatlı, yumurtası büyük olur» derler...

KIRMIZI BALIKLAR

Büyük biçki masasının başında, elindeki makası becerikli parmaklarile işleten, uzun boylu, siyah kesik saçlı, iri yeşil gözlü genç kız, başını kaldırmadan, işini bırakmadan sordu:

— Ne var?

Genç kızlar, sokağa bakan geniş pencereden yarı sarkmış, gülüşüyorlardı. İçlerinden biri dönerek, iki elini ağzına siper etti:

— Güzel makastarımız, bir dakika yanımıza gelirse, çok iyi etmiş olurlar.

Genç makastar, başını kaldırarak, kendisini çağıran kıza baktı. Darıltmak istemeyen tatlı bir sesle:

— Zilhacığım; dedi, mantonun kollarını kesiyorum. Öğleden sonra sahibi gelecek, provası var.

Zilha, gülümsiyerek omuzlarını silkti:

— Sen bilirsin. Benden günah gitti. Tekrar sokağa bakmak için arkadaşlarının omuzları üzerinden başını uzattı.

Filiz, ince uzun parmaklarile tuttuğu makası işletiyor, tahta masanın üstünde serili kumaşı kesiyordu.

Pencerenin önündeki dikişçi kızlar, fısıldaşarak konuşuyorlardı:

— Bu belikanlıyı ben tanıyorum.

— Ben de!

— Sen nereden tanıyorsun?

— Ahbab değilim. Geçen sene, bankaya kumbaramı boşaltmak için gitmiştim. Bu delikanlı orada memurdu.

— Ne münasebet, ben onun büyük bir kumaş mağazasında kasadar olduğunu biliyorum.

Genç kızlardan biri atıldı:

— Tuhaf değil mi? Bense onu bir mirasyedi sanıyordum. Güzel, bir spor otomobili vardı. Yazın, Nişantaşında oturan bir akrabama, beş on günlük misafir gitmiştim. Bu delikanlıyı otomobiliyle gezerken görüyordum.

— Biraz daha konuşmağa devam edersek, adamcağızı esrarengiz zabıta rolleri kahramanlarından biri yapacağız...

— Eh, hemen hemen de öyle!..

Filiz, istemiyek onları dinlemeğe başlamıştı. Makası elinden bıraktı, ya[...] yavaş pencereye doğru yürüdü.

Dikişçi kızlar, onun geldiğini [...] mamışlardı. Filiz, parmaklarının uc[...] basarak yükseldi. Sokağa baktı. A[...] ların arasından görünen, güneşli [...] dede, uzun boylu, geniş omuzlu, [...] giyinmiş bir genç adam, bir yer arı[...] muş gibi, iki tarafına bakarak, ağır [...] yürüyordu. Şapkası elindeydi. Kum[...] dalgalı saçları güneşle pırıldıyordu.

Filizin yüzünü tatlı bir gülümse[...] kaplamıştı. Genç adam, onların dur[...] ğu pencerenin altına doğru geliyo[...]

Genç kızlar, hep birden gülerek bir çığlık kopararak geriye kaçtılar.

— Bizim güldüğümüzü görünce [...] tarafa doğru geldi.

— Maksadı, bir ev aramak değil[...] ten!..

— Çok ayıp! Direktör görürse, [...] halde kızar.

Kızların hepsi çekilmişler, pence[...] nin önünde yalnız Filiz kalmıştı.

Genç adam, pencerenin altına ge[...] ce başını kaldırdı. Filizle gözgöze [...] di. Erkeğin gözlerinin içi parlamış, [...] daklarında bir gülümseme belirmişti[...]

Elinde tuttuğu kâğıdı gösterer[...] sordu:

— «Işık» biçkiyurdu burası mı?

Filiz, bu sıcak erkek sesinin a[...] giyle titredi:

— Burası!..

Genç adam, birşey soracakken, genç
ı görünce unutmuş gibiydi. İçten
gülümsemeyle ona bakıyordu.
Filiz, bu parlak gözlü, yanık yüze;
lümsiyerek konuşurken görünen düz-
n, beyaz dişlere bakmaktan; bu kalın
enkli, sıcak sesi dinlemekten; bir se-
ç ürpertisile hoşlanıyor; onunla ko-
şmayı uzatmak istiyordu. Fakat, arka
aftaki dikişci kızların, sinsi sinsi gü-
ştüklerini sezince, kendini toplıyarak
lâ yüzüne bakan genç adama sordu:
— Birini mi arıyordunuz?
Genç adam, başını eğerek bir an
ışündü. Sonra daha candan bir gülüm-
meyle başını salladı:
— Hayır. Kimseyi aramıyorum. Ga-
tede, buranın bir ilânı gözüme iliş-
şti. Erkek gömleği dikiliyormuş. O-
n için geldim.
Genç kız, pencere önünde biraz da-
durursa, arkadakilerin kuşkullana-
klarını düşünerek, çabuk çabuk söy-
erek cevap verdi:
— İçeri buyurunuz. Siparişleri alan
murumuzla görüşürsünüz.
Genç adam, dudaklarını geren bir
lümsemeyle Filize baktı:
— Çok teşekkür ederim.

Genç kız, pencerenin önünden çekilerek, büyük biçki masasının başına döndü. Dikişci kızların hepsi, merakla, ve biraz da şaşarak onun yüzüne bakıyorlardı.

Genç kızın yüzündeki gülümseme dağılmış, eski ciddiyetini toplamıştı. Biraz önce bıraktığı makası eline aldı. Dikişci kızlardan birine döndü:

— Zilha, sipariş memuruna haber ver. Bir müşteri geldi, bekletmesin ya!..

Zilha, dizleri üzerine henüz yerleştirdiği dikişi masaya bırakarak, dışarı çıktı.

Filiz, biçtiği kumaşa bakıyordu. Gözleri kumaş yerine; kumral, dalgalı saçlı bir baş; kahve rengi gözler, güneşli bir yüz, gülen dudaklar, parlıyan dişleri göriyordu.

— Filiz, ne yapıyorsun?

Genç kız şaşarak başını kaldırdı:

— Ne var?

— Bilmem amma, yanlış kesiyorsun galiba...

Filiz, masa üzerindeki mantoluk kumaşa bakınca, küçük bir çığlık kopararak, elindeki makası bıraktı:

— Sahi, yanlış kesmişim!..

Öbür genç kızlar, dikişlerinden başlarını kaldırarak sordular:

— Ne var?

— Ne oldu?

— Yanlış mı kestin Filiz?

Genç makastar, ağlıyacak gibiydi. Açık gri kumaşın üzerinde, biçki sabununun silik izlerile biribirine karışan kuvvetlere bakıyordu:

— Hayatımda ilk olarak, yanlış bir şey kesiyorum çocuklar!..

Ses o kadar acı doluydu ki, hiç biri; dalgınlığı için ona takılamadı.

Filiz, makasın sabun çizgisinden ayrılarak, yanlış kestiği parçaya dalmıştı.

Dakikalarca hep oraya bakarak düşündü. Sonra yavaş yavaş yüzündeki üzüntü dağıldı. Sevinçle dikişci kızlara dönerek, söyledi:

— Buldum çocuklar!.. Düzeltebileceğim. Bir parça kumaş artacaktı. Şimdi, o artmıyor, fakat biçkim kusursuz olacak...

Yanda oturan küçük işci kız, Filize bakarak, göz kırptı. Yalnız, onun duyabileceği bir sesle fısıldadı:

— Filiz abla, sen, hiç yanılmazdın ama...

Genç kız, birdenbire kızardı:

— Kendi kendime nazarım değdi

(Arkası 22 inci sayfada)

— Bizim güldüğümüzü görünce bu tarafa doğru geldi.

İstanbulun Cankurtaranı:

İTFAİYEMİZ 15 YAŞIND

Yataklarımızda rahat rahat uyurken canımızı, malımızı bekliyen bir teşkilât vardır ki, tehlike zamanlarında gayri, pek az hatırlarız: İtfaiyemiz.. Bu hayırlı teşkilât eylülün 25 inci günü 15 yaşına giriyor..

İstanbul itfaiyesi bugün Avrupanın, birçok büyük merkezlerinden fazla değilse bile, onlardan hiç te aşağı kalmıyacak kadar kuvvetli ve modern bir kurumdur. Her 25 eylûl geldikçe kendi kendine mütevazı bir şekilde yıldönümünü kutlulıyan İstanbulun bu müessesesi, onun asıl sahibi olan İstanbullularca ne yazık ki pek az tanılıyor.

Gönül arzu eder ki bu yıl yapılacak olan törene önem verilsin, ve bütün İstanbullular da, kendilerinin öz malı olan bu övünmeğe değer Kurumu yakından görsün ve onun sevincine iştirâk etsin...

Bunun temini için bir taraftan ilgili makamların nazarı dikkatlerini çekerken, diğer taraftan da bilmek istiyen okuyucularımıza bu Kurumun üç asırdanberi geçirmiş olduğu devrimleri hulâsa olarak izah etmeği faydalı buluyoruz:

İstanbul şimdiye kadar kaç kere yandı?

İstanbul şehri, 6 yüzyıldanberi birçok defalar baştanbaşa yanmıştır. Cibalide 9, Hocapaşada 8 defa büyük yangınlar olmuştur.

İstanbulun diğer cihetlerinde de 4 yüzyıl danberi 5 büyük yangın olmuş ve şehir baştanbaşa denecek kadar harap olmuştur. Bu yangınlar yalnız genel servet üzerinde değil, halkın maneviyatı üzerinde de acı tesirler bırakmıştır. İstanbul Belediyesi (ve netice olarak İstanbullular) bugünkü gibi mükemmel bir İtfaiye kurmakla, hem ulusal servet muhafaza edilmiş, hem de halkta yangına karşı hasıl olan korkunç duygular ortadan kaldırmıştır.

İlk itfaiye ve yeniçeriler...

İlk itfaiye teşkilâtı 1715 (Hicretin 1130) yılında şöyle kurulmuştu:

1713 yılında Fransadan kaçarak İstanbula gelip ihtida eden ve Gerçek Davud adını alan bir Fransız, ilk defa olarak bir tulumba yapmış ve bu tulumba 1130 yılında bir yangında kullanılmıştır. Yangınlada bu tulumbanın iş görebileceği anlaşılmış olduğundan hükûmet, bir kısım yeniçerileri Gerçek Davudun emrine vermiş ve bir (Tulumbacı ortası) kurulmuştur. Şehzadebaşında Kaplamacılar çarşısında da bir İtfaiye Kışlası yapılmıştır.

Gerçek Davudun kurduğu bu teşkilât tam 110 yıl devam etmiş ve 1825 de yeniçeriler dağıtıldığı zaman bu tulumbacılar ocağı da söndürülmüştü.

İtfaiyede askeri bir idare

Fakat ocağın kaldırılmasından
gün sonra Hocapaşada bir yangın
ve önüne geçilemediği için -daha
itfaiye bulunmadığı için- bütün Bab
vanyolu ve civarı, ta Kumkapıya
mahalleler baştanbaşa yanıp kül olu
iye teşkilâtını yeniden kurmak ihtiy
göstermiştir. Bu sefer, itfaiye için b
asker ayrılarak başlarına ihtiyar zab
iki kişi getirilmiş ve süel bir idar
alınmıştır.

Tanzimat Devrinden sonra

Tanzimat Devrinden sonra İst
resmî daireler, ve 1869 ta da
Belediye daireleri açılınca yang
dürme vazifesi yalnız askerlere
Şehremaneti ve Belediyelerede
Buna rağmen henüz yaraya dev
lecek kadar büyük ve esaslı
kilât kurulamamıştı. Nitekim 1
lında Beyoğlunda bir yangın
ve koca bir semti süpürüp göt
İtfaiye de buna birşey yapamayın
fazla ziyan eden sigortacılar h
müracaat etmişler, ve iyi bir
teşkilâtı kurulmasını istemişler

Macaristandan gelen müte

Bunun üzerine Macaristand
hassıs bir itfaiye zabiti geti
1874 de bir itfaiye alayı kurul
1877 harbinden sonra bu
tabur daha ilâve edilmiş ve
yakasında çıkan yangınlar için
te Üsküdarda bir tabur daha te
miştir. 10 temmuz 1908 inkılâbı
bu taburlar kışlalarda toplu olara
durulurken, bu tarihten sonra
muhtelif tarafların
kollar şeklinde
mıştır.

Meşrutiyetin
önce Şehremaneti
ciheti askeriyeye
da bulunmuş ve
yetten sonra da 1
lında efradın yay
memeleri için nak
mobilleri, motörl
lumbalar satın alar
askeriyeye vermiş
kat Balkan Harb
bilhassa Büyük
kopması üzerine b

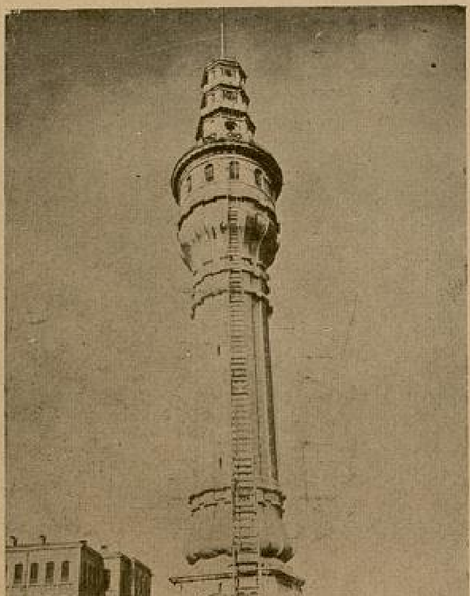

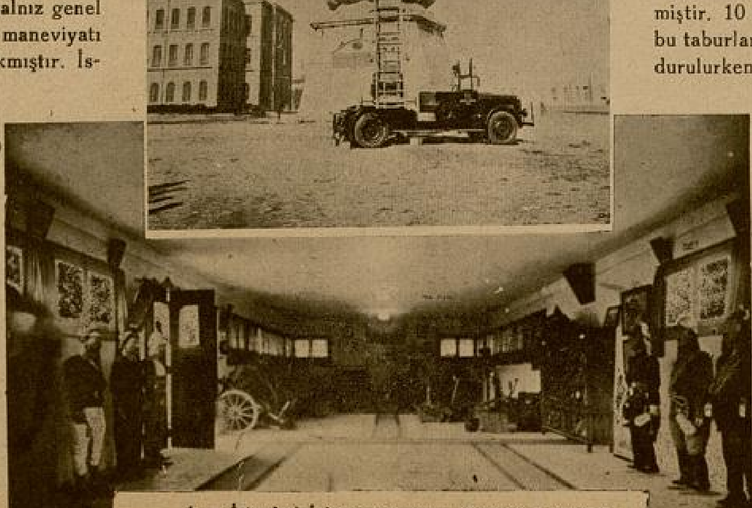

1 — İstanbul İtfaiye takımının Beyazıt kulesinde bir manevrası.
2 — İtfaiye müzesinden bir köşe.

ır cepheye gönderilmiş ve bu teşkilât ı bu suretle dağılmıştır.

Şimdiki itfaiyenin özü

Nihayet Cumhuriyet devrinde 1923 le Millî Müdafaa Bakanlığı bundan sona askerlerin itfaiye işlerile uğraşamıyacağını resmen Belediyeye bildirmesi üzerine, o zamanki Şehremini Haydar lk ayrılan 55,000 lira ile İtalyadan Fıat makineleri getirtmiş ve 25 eylûl 1923 en itibaren: 49 yıllık nizamiyenin itfaiye alayı ile, 34 yaşına girmiş olan bahriye itfaiye taburu, vazifelerini Şehremanetine devretmişlerdir.

İlk modern itfaiye grupu İstanbulda kurulmuş ve ondan bir ay sonra da Beyoğlu, Üsküdar, Kadıköy, İstinye ve Ada grupları teşkil edilmiştir. Muhittin Üstündağ zamanında da Bakırköy grupu, Yeşilköy, Heybeli, Burgaz, Rami, Halıcıoğlu, Erenköy müfrezeleri ve İstinyede ayrıca İstinye kara müfrezesi, Anadolu ve Beyoğlu mıntakasında da birer tahrib müfrezesi kurulmuş; itfaiye teşkilâtına biri otomatik merdiven olmak üzere 51 yangın makinesi ilâve edilerek teşkilât tevsi ve takviye edilmiştir. Fatihte bir itfaiye direktörlük ve merkez grupu binasile, İstinye deniz grupu için bir bina, ayrıca İstinye kara müfrezesile Rami, Burgaz, Yeşilköy müfrezelerine birer bina; ve direktörlük merkezinde de 220 senelik hatırayı içerisinde saklıyan müze binası inşa edilmiştir. Kadıköy grupu salaştan kurtarılarak tadilât yapılıp Kadıköy haline naklettirilmiştir. Efradın yetiştirilmesi için her grupa talim ve jimnastik mahalleri ve dersaneler yapılmıştır. Her grupa lüzumu kadar maske ilâve edilmiş; yirmi beş kişilik bir bando teşkil edilmiş, taç, kemer ve sair bilcümle ihtiyacları, yabancı memleketlere muhtaç olmadan, yapabilmek için bir saraçhane vücude getirilmiş; her grup ve müfreze için benzin depoları yapılmış, her itfaiye karargâhı bahçe, ağaç ve havuzlarla tezyin edilmiştir.

İşte itfaiyemizin geçirmiş olduğu 227 yıllık tarihçeyi okuyucularımızın gözleri önüne serdik.

İstanbulda nekadar yangın oluyor?

İtfaiyemizin günden güne terakki ettiğini gösteren şu dikkate değer rakamlara bakınız:

Yıl	*Yangın adedi*	*Yanan bina adedi*
1924	260	63
1925	400	165
1926	412	93
1927	439	448 [1]
1928	428	72
1929	509	300 [2]
1930	515	53
1931	537	186 [3]
1932	594	81
1933	454	40
1934	554	91
1935	267	19 [4]

[1] Meşhur Heybeli, Üsküdar ve Kerestecıler yangınları bu yekûna dahildir.

[2] 226 evin yanmasile biten maruf Tatavla yangını bu yekûna dahildir.

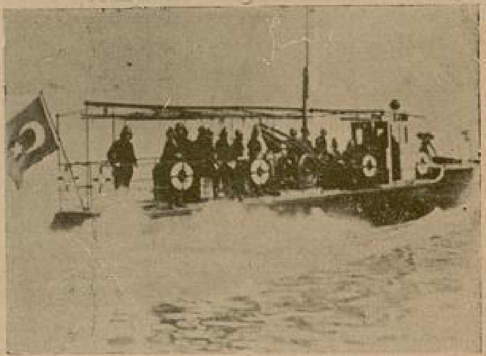

Deniz İtfaiyesine mensup bir motör

1936 yılında çıkan yangınlar

Ayı	*Adet*	*Tamamen yanan bina*	*Kısmen yanan bina*
2. Kânun	44	4	5
Şubat	40	1	7
Mart	35	1	3
Nisan	38	2	6
Mayıs	34	4	6
Haziran	27	0	3
Temmuz	37	3	9
Ağustos	32	2	15
Eylûl	29	4	6
1. Teşrin	24	1	1
2. Teşrin	28	0	3
1. Kânun	41	1	3
	409	23	67

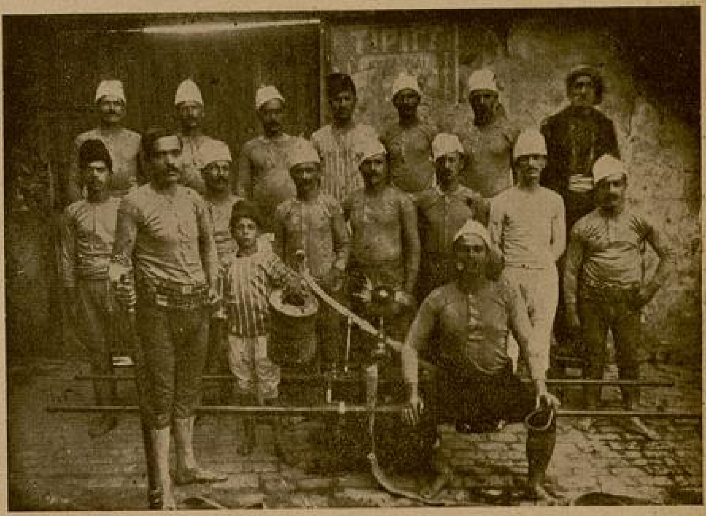

Eski mahalle tulumbalarından biri ve tulumbacılarından bir grup

1937 yılının yedi ayında çıkan yangınlar

2. Kânun	64	8	8
Şubat	43	0	4
Mart	39	11	6
Nisan	41	9	11
Mayıs	25	0	5
Haziran	49	37	12
Temmuz	77	17	5
	338	82	51

[3] 81 ev birden yanan Nişantaşı yangını dahildir.

[4] Birincikânundan Mayısa kadar..

15 yıl içinde 1927 de Heybeli, Üsküdar ve Keresteciler yangınlarile, 1929 da Tatavla, 1931 de Nişantaşı yangınları istisna edilirse; bu rakamlar çıkan yangın adedine göre, yanan ev adedinin azlığını, yani itfaiyenin muvaffakiyetini göstermektedir. Bilhassa 1931 den bu tarafa (nazar değmesin ama) felâket denecek hiçbir büyük yangın olmamıştır. Yani olmasına meydan verilmemiştir (5). Bilhassa son yılların rakamları birçok yangınlarda ancak bir evin yandığını göstermektedir ki, işte bizim de övündüğümüz en mühim nokta da budur.

İtfaiyenin makineleşmesi de ayni tarihî safhaları geçirmiş ve 1932 de alınan 29, 1933 te alınan 18 tane yeni makinelerle bütün mevcut 98 parçaya çıkarılmıştır ki, deniz motörü de bu yekûna dahildir.

***

Bu sene yapılmakta olan Festival münasebetile Taksim stadyumunda bir itfaiye töreni yapılmış ve çok parlak olmuştur. Merasime İstiklâl marşile başlanmış, Vali ve Belediye reis vekili Şükrü, bir nutuk söyliyerek İtfaiyenin lüzum ve ehemmiyetinden, bizdeki teşkilâtın bugüne kadar geçirdiği -yukarıda kaydettigimiz- safhalarla son tekâmülünden bahsederek, bu tekâmülün canlı bir surette görüleceğini bildirmiştir.

Sonra İtfaiye piyadesi tarafından muntazam bir geçit resmi yapılmış, arkasından 1718 tarihinde kurulan Yeniçeri tulumba takımları o zamanki kıyafetlerile geçmişlerdir.

[5] Adliye yangını müstesna.

(Arkası 24 uncu sayfada)

EŞSİZ GÖNÜLLER

Vedia eski ve cevizden mamul bir yazı masasının önünde oturmuş, kalemini mektup kâğıdının üzerinde gezdiriyor. Pencereden içeriye giren salkım kokuları, yeşil yaprakların taze renkleri ve bahar aydınlığı, bu eski döşemeli odaya ve masanın önünde oturan yaşlı kıza yeni bir gençlik vermişler... Herşey canlanmış ve güzelleşmiş; kızın eli evvelâ yavaşça, sonra da acele acele kelimeleri biribiri ardı sıra diziyor:

«Sayın Bay Rifat!

Tesadüfün bizi biribirimizle tanıştırmasını taliin ve kaderin bize bir işareti, bir yardımı diye telekki ediyorum. Ben de çok yalnız ve kimsesizim; artık pek genç te değilim. 36 yaşındayım ve yalnız yaşıyorum. Evet yapyalnız, kendi kendimle ve iyi günlere ait azacık hatıralarımla... Ben de evlenmek niyetindeyim. Yalnızlığın ruhuma çöktürdüğü bu müthiş ve üzücü azabdan artık kurtulmak istiyorum. Benimle tanışmak için yaptığınız teklifi kabul ediyorum. Mektubunuzu beklerim..»

Vedia Enis

Kâğıdın üzerinde yürüyen kalem birdenbire durdu... Vedia ince ve asil yüzünü yavaşça ve düşünceli düşünceli pencereye doğru çevirdi. Babçede bütün leylâklar açmışlar, her taraf çiçeklenmiş ve bahar içinde.. nereye baksa renk ve koku... Tabiatin bu coşkun tezahürleri sanki ona sonsuz ve kat'i bir saadet müjdeliyor. Karşıki evin kapısının üzeri eflâtun salkımlarla donanmış. Ah bu eflâtun salkımlar.. ona bunlar bütün bir çocukluk âlemini ve neşesini ne canlı canlı hatırlatıyorlar...

Vedia çok uzak günlere ait olan benliğini tekrar yaşıyor gibi oldu. O zaman nekadar şen ve kaygısız bir çocuktu.. korku ve gam bilmeyen ruhunun ateşi. hiç sönmiyecek kadar canlı bir mahlûktu. O, şenliğini, gençliğinin en ateşin günlerine kadar koruyabilmişti. Evet onun bu neşesi genç nişanlısını Çanakkale önünde kaybettiği güne kadar sürmüştu.. ondan sonra Vedia ihtiyarlamağa başlamış yaşından fazla bir ciddiyet ve vekarla o büyük kedere ve ayrılığa boyun eğmeğe, katlanmağa çalışmıştı. Günden güne sakinlemiş ve münzevi olmuştu. Kalbinde yanan sevgi alevlerini, gençliğini ve saadet hasretini göğsünü düşmana siper eden o genç delikanlının benliğine gömmüş; onunla beraber herşey yokolmuştu.

Fakat, seneler geçtikçe, her ıstırap gibi, bu da körlenmeğe yüz tutmuştu.

Vedia yerinden kalktı. Yazı masasının çekmesinden bir ceviz kutu ve içinden sararmış bir subay fotoğrafı çıkardı. Resmin etrafı yırtılmış, çehresi artık silinmeğe yüz tutmuştu. Vedia resme bakarak gülümsedi. Ah! O, nekadar genç kalmıştı... evet o hâlâ genç bir oğlan, bir delikanlı idi. Şimdi Vedia onun annesi bile olabilirdi. Yalnız kendisi ihtiyarlamıştı.

Şakaklarındaki birkaç tel beyaz saç, ağzının etrafındaki incecik çizgiler.. hele iki kaşının ortaşındaki o belli belirsiz hat gençliğinin gitmek üzere olduğunu ne iyi belli ediyorlardı... Yavaşça kutudaki mektupları, fotoğrafları ve kartpostalları aldı. Sobaya doğru gitti... Bu gün kendisi ne kadar sakin ve memnundu.. Bütün bu mektupları ve resimleri birer birer sobada yakmağa başladı. İnce ve uzun bir alev, eski bir varlığa âit olan bütün bu hatıraları yavaş yavş yokediyordu. Yalnız en üstte nişanlısının son resmi, mülâzım üniformasile duruyordu. Alevlerin, tamam bunu da yalıyacakları ve yırtık kenarlarını kavrıyacakları bir ânda Vedia, çarçabuk resmi kaptı ve kurtardı. Genç mülâzımın yalnız kalpağının bir ucu yanmış, çocuk denecek kadar genç yüzünün neşesi ve ateşli bakışları hâlâ kendisine gülümsiyorlardı. İhtimamla resmi yine çekmecenin içerisine koydu.

***

«Sayın Bayan Vedia!

Mektubunuza çok sevindim. Görüşür ve tanışırsak, biribirimizi muhakkak sevebileceğimizi zannediyorum. Ömürlerinde büyük hayal sukutlarına ve ıstıraplara boyun eğmiş biz ikimizin de, hayattan biraz saadet beklemek neden nasibimiz olmasın! Bu akşam saat 18,30 ta sizi Taksim bahçesinin büyük kapısında bekliliyorum.»

Rifat Göz

◆

Emine Ortaç

◆

Vedia mektubu yazı masasını
rine bıraktı. Sonra yerinden ka
büyük ve yaldızlı bir aynanın ka
da durdu ve gülümsedi. Kendi ke
söyleniyordu: «Artık evleneceksi
dia!.. Anlıyor mısın evlenecek ve
cuğun olacak. Biraz gülsene ve
olsana Vedia!. Bir çocuğun olsun
nasıl daima icin titrerdi».

Vedia gözleri yaşlarla dolu, ayn
resmine bakarak gülüyordu... Onu
rin ve mai gözleri, sarı saçları yun
ve kırmızı bir ağzı vardı. Henüz
o kadar gençti ki... Şakaklarında
iki tel beyaz saçı, ağzının kenarların
o incecik çizgileri, çok dikkatli bak
ancak görülebilirdı. Evet, Vedia b
kendini çok genç hissediyordu...
renk yazlık mantosunu giydi. Boy
da renkli bir eşarp bağladı. Karşık
akşamın altısını vuruyordu. Ne
adımlarla, gıcırdıyan merdivenleri
evin siyah kapısını açarak sokağa
Vedia bugün yürüyüşü hakikaten
hafif ve genç bir kızınki kadar çev
çalâkti. Sanki o, bir günde birçok
leri üstünden atmış; onların altı
sıyrılmıştı. Evet bugün o, zinde
genç kız gibi kalbi heyecandan çır
çırpına, her gün ağır ağır yürüdüğü
dırımlarda koşuyor ve atlıyordu...

Rifat Göz Taksim bahçesinin
sında Vediayı karşılıyor. Bu adam
diadan çok daha yaşlı değildi. A
rında belki 3,5 yaş bir fark var. F
onun şakaklarındaki saçlar büsb
beyazlanmış, ağzının etrafındaki ç
ler çok daha derin ve keskin...

Vedianın eline doğru eğiliyor ve
daklarını hafifce üzerine değdir

— Geldiğinizden dolayı çok b
yarım!.. diyor.

Beraberce koltukların ve masal
bulunduğu tarafa doğru ileriliyor
Rifat, Vedianın altına bir koltuk it
ve aynı zamanda derin ve parlak
leriyle onu süzmekte devam ediyor.

Etraf bomboş. Ve şu saatte kah
de henüz kimsecikler yok. O kadar
yük bir sessizlik içindeler ki... Ve
kendi kendine düşunüyor: «Onu
bulunmak ne iyi imiş. Beraber yaş
cağımız zaman da işte böyle sükût e
rek günlerimiz geçebilecek!»

İlkönce Rifat söze başlıyor. Çoc
luğunu geçirdiği Anadolunun en gü
bir şehri olan İzmirden uzun uzad
bahsediyor. Sonra tahsil senelerini
onu müteakip derhal harbe gidiş
cephedeki arkadaşlarını, Kafkasya
geçirdiği münzevi ve müthiş gece
top tüfenk ve gülle yangınlarını;
çamur ve yağmur içinde nasıl bucala
larını uzun uzadıya anlatıyor. Bun
söylerken sesinde garip bir alçalış

SÖYLİYEN KALBİMDİR

Tevfik Abdurrahman Tanyolaç

Sana, anacığım!. Dediğim zaman, yedi kat il oluyorsun.

Biriciğim.. sözü, seni bin parça ediyor.

Sevgili.. bu üç hecede en büyük düşmanı buluyorum.

Seni nasıl seveceğimi şaşırdım.

Rüzgârın varlıkla sevişmesi gibi, seninle konuşmak istiyorum.

Varlıkla anlaşan rüzgâra ben, örnek olaydım, derim.

Sana, anacığım!. dediğim zaman kızmakta haklısın.

Sana, biriciğim, sevgilim dedikçe gücenmen hakkındır.

Söyle; rüzgârın dilindeki adın nedir ?.

Kalbim, avuçlarında çırpınan bir kuştur.

Kalbim, kurtulmak için çırpındıkça, penbe parmaklarının arasından bilmediği ufukları gördü.

Avuçlarını açtın, gülerek "Haydi !.„ diyorsun.

Bir dala konmayan bu kuş uçmayacak, uçamayacak.. Yalnız, hayır; beraber, evet...

Artık o, eğilmiyen kanatların sende olduğunu biliyor.

Niçin bu ufukları gösterdin ?

Niçin bu kanatları vermiyorsun ?.

Uzun kirpiklerin yüzünde gölge yapmasın, sitem etmiyorum. Madem ki kalbim sıcak sıcak çarpıyor ve sönmiyen alevi sensin...

Kalbim, avuçlarında çırpınan bir kuştur, uçmayacak.. uçamayacak...

eliş var. Bazan bu sesi sert ve ma- oluyor; bazan da müşfik denecek r yumuşuyor. Vedia kendini kay- miş bir halde onu dinliyor.... Dışa- akşam güneşi gökyüzünü kızartmış ağaçların tepelerini bir taç gibi süs- şti. Herşey ve her yer hakikaten laşmış gibiydi. Akşamın gönüllere liği yakınlık ve sevgi hissi, ikisinin alblerinde biribirlerine sokulmak, bi- rinin olmak ihtiyacını uyandırmıştı. le konuşmaları arasına birdenbire çocuk gülüşü karıştı.. Karşıdaki ağaç- n arasından, beş altı yaşında sarışın oğlan, çevik adımlarla onlara doğru liyordu. Bir sıçrayışta Vedianın ku- na atladı ve :

— Bak, bak teyze! bir köpek, ne el bir köpek değil mi? dedi.

Çocuğun elinde renkli bir köpek ni vardı. Vedia gözlerini kaldırdı, z evvel kendini içinde kaybettiği na- tenahilik; birdenbire çerçivelendi.Her tekrar hakiki çehresini takındı.Ve- kucağındaki çocuğun güler gözlerini üyordu, eğilerek oğlanın sarı saçla- öptü; kalbi sevinçten çarpıyordu...

Rifat, biraz evvel çok uzaklarda idi: kasyanın soğuk gecelerinin birinde.. ndi birdenbire o da geri dönmüştü. çuk itimat ve gururla ona doğru da ftı ve :

— Bak, bak amca ne güzel bir kö- bu? dedi.

Rifat Vedianın yüzüne dikkatle bak- Biraz evvel yanında, "evet o kadar kininde ve yalnız onun olan bu ka- şimdi; ondan ne kadar uzaklaşmıştı! özleri çocuğun mavi gözlerinde, kalbi un küçük kalbinde mahbustu.. Ve o ne her zamanki gibi kendi hatırala- le yalnız ve kimsesiz kalmıştı...

Rifat, elile birdenbire çocuğun elin- ki resme vurdu. Resim yere uçtu. enbe ve dolgun bir çocuk dudağı ağ- mak üzere öne uzandı ve kıvrıldı...

Bahçede bütün leyilâklar açmışlar, her taraf çiçeklenmiş ve bahar içinde..... Nereye baksak renk ve koku ....

İki damla berrak ve şebnem kadar taze yaş, kırmızı yanaklardan aşağıya aktı. Arkadan yetişen çocuğun annesi, ikisinin de affini dileyerek oğlanı aldı ve uzaklaştı...

Vedia, anne ile oğlanın arkasından bakakalmıştı.

Havada derin bir hüzün ve melâl belirdi. Aralarında, sanki çok nazik ve kıymetli birşey kırılmış ve parçalanmıştı. Hiçbir şeyle ifade edilemiyecek kadar ince, bir gönül bağı kopmuştu... Vedia yerinden kalktı :

— Artık gitmeliyim ! . dedi. Hava iyice karardı.

Yürüyüşü, yaşlı bir insanınki kadar yorgun ve halsizdi. Aynı yolları sürüklenerek gidiyordu... Odasına geldiği zaman, yine eski ceviz masanın önünde oturdu ve siyah çekmeceyi çıkardı. İçinden küçük ve yarı yanık bir fotoğraf aldı.

Genç mülâzimin neşeli yüzüne, derin bir ıstırabın ve ebedî bir yalnızlığın acı ve sıcak gözyaşları dökülüyordu.

Heybeliada Sanatoryomunu Gezınce :

Veremin Kat'î Tedavi Çaresi, Tabia

Dönmektir

Adalar da birgün Boğaziçinin sessiz ve tenha haline dönecektir. Çünkü: Vaktin nakıt olduğu şu makine devrinde, şu baş döndürücü sür'at asrında, Akay idaresinin yandan çarklı (1904) senesinde yapılmış vapuriyle Heybeliadaya tam bir buçuk saatta güçbelâ gelebildik.

Soluk soluğa Marmaranın mavi sularında bocalıyan köhne vapurun teknesini dolduran yolcuların ekserisi Heybeliadaya indi.

Yakıcı yaz güneşinin altında, ezelî bir sessizlik içinde uykuya dalmış gibi, Adanın her yeri tenha...

***

Heybeliadanın yeşil çamları arasında Cumhuriyet hükümetinin kurmuş olduğu sanatoryomun adı, yalnız bizim değil, hatta Avrupa sıhhat kaynaklarının en başında gelir.

Hastanenin başhekimi İsmail Tevfıkin odasında otururken, gözüme ilişen Almanca gazeteyi elime aldım. Gazetede Heybeliada sanatoryomuna ait uzun ve bol resimli bir yazı var.

Mükemmelliği Avrupa matbuatına, göğsümüzü kabartacak bir surette, akseden bu müessesenin kıymetli başdoktoru içeriye girdi ve:

— Sizi beklettim, diye özür diledi.

***

Doktorla hastaneyi geziyoruz.

Memurlara ayrılan binaya uğradığımız zaman hayret ettim: pek tenha idi. Saatime baktım, daha yemek vakti değil.

Koskoca hastanenin bir hayli memuru olacak zannında iken, ne kadar aldanmışım. Meğer, burada kırtasiye işi yokmuş.

Hastanenin bir başdoktoru, iki mütehassıs doktoru, iki asistanı, bir Viyanalı başhemşiresi ve «Kızılay Hemşire mektebi» nden mezun sekiz tane de Türk hemşiresi var.

Yüzelli tüberkülozlu hasta için bu kadar doktorun az olup olmadığını sorduğum vakıt doktor, gülerek dedi ki:

— Hastanemiz için bu kadro tamdır. Burada hastayı iyi eden biz değiliz. Ada çamlarıyla kaynaşarak dertlere müessir bir deva olan Marmaranın temiz havasıdır.

— Tüberkülozun kat'i tedavisinde bugünkü en müessir tedavi usulleri nelerdir?

— Bu sualiniz çok mühimdir. Tüberkülozlu bir hastanın şehirde yaşaması, hastalığının artmasına hizmet eder. Bu gibi bir hasta derhal tabiata avdet etmelidir. Tabiatın havadar yerlerinde kurulmuş olan sanatoryomlara gitmelidir ki, orada cerrahî tedavi, göğsüne sun'î hava vermek, sinir çıkarmak, kaburga kesmek gibi müessir tedaviler yapılır. Bugün en ziyade muvaffak olunan usul, ciğerlere sun'î hava vermektir.

— Hastaneye bir hastayı ne suretle alırsınız, ve aldığınız hastaları nasıl tedavi edersiniz?

— Hastalığını teşhis ettirmiş hasta bize gelir. Eğer boş yatağımız varsa hemen yatırırız.

Memleketin bu gibi müesseselere pek çok ihtiyacı vardır. Bu sebeple de h
len hastayı geldiği gibi yatırmak ka
mıyor. 135 yatağımız ücretsizdir,
yatağımız ücretlidir. Şimdi hastane
zince göreceksiniz.. Hiç boş yat
yoktur. Buraya gelen hastayı biz d
kere muayene ederiz. On beş ya
küçük olan hastaları almayız.

Sanatoryoma muayyen bir müdd
fında temiz havadan ve tedavilerden
de edip tekrar çalışabilecek hastaları
Ağır hastaları almayız; zira yatakl
pek mahduttur. O hasta, iyi olacak
ların yatağını uzun zaman için bo
işgal edecektir. Hastalarımız burada
dört ay kalır.

— Bir veremli dört ayda iyi ol

— Sorduğunuz doğrudur, bir v
dört ayda şüphesiz ki, iyi olamaz.

Bu müessese, bu kabil hastala
adeta bir mekteptir.

Burada bir veremli nasıl tedavi edil
ni, nasıl muntazam yaşaması lâzımge
öğrenir. Hastaya açık havada ya
gezmesi, oturması, sabahleyin yaz, k
ğuk su ile firiksiyon yapması öğ
Dört ay zarfında bir hasta için bu
usulleri bir itiyat halini alır; ve ha
şamasını istiyorsa, öğrendiği bu
usullerini muntazaman yapar. Bund
ka, fazla ateşi olmıyan kronik hald
remliler de alınır.

— Yukarıda tabiî tedavi usullerin
sında, en mühim, bir tedavi sistem
tabiî güneşi söylemediniz?

— Bizim hastalara, bilhassa am
neş çok zararlıdır.. Hele göğüs v
leri için güneş büsbütün zararlıdır.

Heybeliada sanatoryomunun uzaktan genel görünüşü.

ıdan hem kan getirdir ve hem de hastağı ilerletir.

Tüberkülozlu hastalar güneşten çok ıkınmalıdır.

— Bizde tüberküloz artıyor mu, azalıor mu?

— Doğrusu, bu suale hakikate yakın hir cevap verebilmek, esaslı bir istatistiğe sahip olmağa tevvakkuf eder. Bize gen hastalar en ziyade büyük şehirlerdenir. Halbuki, şehirlerde, şehircilik plânları üzerine inşaat yapılması ve yaşayış tarzının ıslâhı şüphesiz ki mikropları azaltır.. eskiden bir kahvede veya umumî bir mahalde oturanlar tükürürlerdi. Şimdi ise tükürmek ve şehirleri pisletmek düne nisbeten çok azalmıştır. Mikrobun ne denek olduğu, bugün fertler tarafından daha iyi öğrenilmiş ve korunma çareleri daha ihhi bir hale gelmiştir. Bu sebeple hasılık artıyor mu, azalıyor mu? sualine müsbet, menfi bir cevap veremiyeceim. Yalnız, şunu söylemek isterim ki, bugün düne nazaran hastalığı teşhis ve tedavi edecek olan fen çok ilerlemiştir.

Bugünkü insanlar biraz da vehhamdırlar. Hafif bir öğürdüler mi: «bende verem varl» diye hemen kendilerini muayene ettiriyorlar.

— Size en ziyade kadın hastalar mı, yoksa erkek hastalar mı geliyor?

— Erkek hastalar daha fazla geliyor. akınız, bizim burada yatan erkek, kadın birbirlerine katiyen gösterilmez. Bu da, ır tedavi usulümüzdür. Her hasta, kendi pavyonundaki arkadaşlariyle konuşur. Bu suretle tüberküloz tedavisi başlamış dektir.

— Garpteki bu çeşit müesseselerle, bim müesseselerimiz arasında tedavi tarz e aletleri noktai nazarından büyük fark var mıdır?

— Hayır müessesemiz, garpteki müesseselerle aynı derecededir; ve ayni tedavi sistemlerini tatbik etmektedir.

Doktora, hastaların yirmi dört saat zarında nasıl hareket ettiklerini sordum.

O, 24 saatlik programı şöyle anlattı:

— Yedi buçukta hastalr yataktan kalkarlar. Sekizde kahvaltı.. dokuzdan on ikiye kadar dinlenme kürü ve bu kür, açık havada balkonda olur.

12 de öğle yemeği. Birden üçe kadar, ne aynı şekilde bir daha kür. 3,50 de kahvaltı. Dört buçuktan yediye kadar tekır istirahatı kürü.

7,5 da akşam yemeği. 9,15 de lâmbaların sönmesiyle gece hayatı başlar. Hastalarımızdan günde dört defa derece alınır.

***

Hastaneyi dolaşmıştık. Bütün yataklar dolu. Yalnız hastalar içinde veremliye benzeyen sarı benizli, melankolik bakışlı, derin düşüncelere dalmış bir hasta göremedince, doğrusu insan kendinden şüphe ediyor.

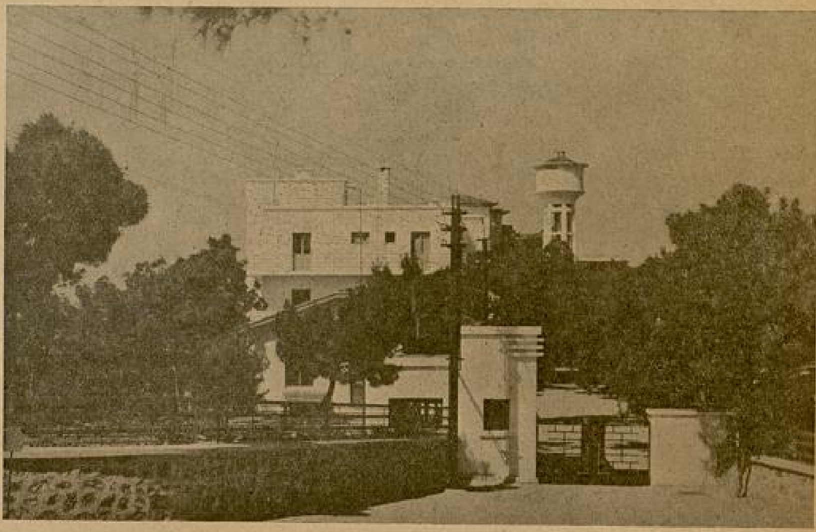

Heybeliada sanatoryomunun kapı cehetinden görünüşü

Doktor:

— Hastalar buraya geldikleri zaman, tabiî bu gördüğünüz gibi değildiler. Sizin bir veremliyi tasavvur ettiğiniz gibi sarı benizli, melankolik bakışlı, düşünceli idiler.

İstirahat, temiz hava, muntazam gıda ve hareket hastayı iyi ediyor.

Adanın havası kadar hastane içindeki temizlik ve intizam 'da bu iyiliklere âmil oluyordu. Hastanenin her yerinde hoparlörler. Burada hastalar gerek radyo, gerek gramofon dinlemek suretile musikiden bol bol istifade ediyorlar. Ayrıca mikrofon vasıtasile kendilerine konferanslar da veriliyor.

Hastaneyi gezerken, burada ilk göze çarpan şey, hastaların doktorla bir arkadaş gibi laübali görünmeleridir.

İsmail Tevfiğe bunun neden ileri geldiğini sordum; dedi ki:

— Burada hastaya hastanede bulunduğu hissini vermek iyi değildir. Hasta evinde imiş gibi gayet serbest hareket etmelidir.

— Haftada kaç gün ziyaretçi kabul gününüz vardır?

— Hafta da bir gün, pazar günü öğleden sonradır. Hastalarımızın hariçle teması ne kadar az olursa, hasta ruhî istirahatını o kadar çok yapar; ve heyecansız geçen zamanlarında sıhhatı iyileşir. Bizim hastaların birinci düşmanı da heyecandır.

***

Rontken, ameliyathane ve lâboratuvarlardaki müsbet neticeleri görmüştüm. Hepsi muntazam.

Bahçedeyiz. Bahçenin bütün yolları beton.

Doktorun gözlerinde nihayetsiz bir memnuniyetten doğan bir sevinç parladı, ve bana müjde verir gibi:

— Unutuyordum: Hastanemizde pek yakında elli yataklı yeni bir pavyonun inşasına başlanacaktır.

Bahçede yürüyoruz.

Mudanya sahillerine uzanan durgun denizin sathında güneşten renkli akisler var. Mesafeler uzadıkça renkler kurşunileşiyor. Mavi Marmaranın kucağında yeşil çamlarla mestur adaların bu kısmının panoraması, şair olmıyan en hissiz insanları bile baştan çıkaracak kadar lâyemut bir tabiat dekoriyle muhat....

Ada çamlarından puseler alarak esen ılık bir rüzgârın ciğerlerimize tahacüm eden temiz havasını, derin derin teneffüs ederken doktor, çok yerinde bir hakikati ifşa etti:

— Ben İsviçreye de gittim. Çamlı göller diyarında bulundum, fakat bizim Adalarımızın havasına ve güzelliğine faik değil, hatta muadil bir fazlalık göremedim. Bizim Adalar, onların yanında bir cennet.

Marmaranın incisi bu şirin Adalarımızda tabiatın böyle bol bol bezlettiği güzellikleri görüp, saf havayı teneffüs ettikten sonra doktora:

Evet, dememek elimden gelmiyordu. Ada sanatoryomundan hastaların şifayap olup çıkmaları, Adalarda oturanların zinde vücutları ve kanlı yüzleri; bunun bir isbatı değil midir?..

Memleketimizde bu kadar muntazam.. bu derece mükemmel bir verem sanatoryomu varken; hâlâ birçok ailelerin, bu fecî hastalığa tutulan evlâtlarını İsviçre ve diğer Avrupa sanatoryomlarına göndermeleri, bence herhalde hem beyhude bir zahmettir; ve hem de boş yere binlerce liraların yabancı ellere gitmesini mucip olmaktadır..

Yazan:

Niyazi Acun

OSMANLI TARİHİNDE GÜLÜNÇ VE GARİP VAKALAR

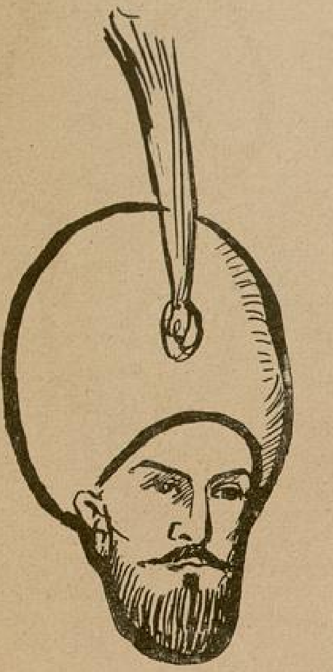

1647 de İstanbula Hindistandan Seyyit Hacı Mehmet isminde bir elçi geldi. Alâka ile karşılandı. Devleti idare edenler elçiye bir mihmandar tayinini düşündüler. Fakat bu mihmandarlığı kim yapacak?. «Eğer akıllı bir adam seçilirse, verilecek masrafı yutar» dediler ve Zülfikar ağa isminde bir adamı seçtiler. Naimanın tabirile (Ol Eşek), elçiye bir gün bir ziyafet çekti. Sofrada Zülfikar ağa bir türlü birşey bulup söyliyemiyordu. Ortaya lâhna gelince aralarında şöyle bir muhavere başladı:

Zülfikar ağa — Hint ikliminde lâhna var mıdır?

Elçi — Az bulunur.

Ağa — Amma çok faideli şeydir sultanım, ruha kuvvet verir.

Elçi — (Gülerek) Bir rüzgâr maddesi olduğunda şüphe yok. Amma ruh ile münasebeti malûm değil.

Ağa — (Elçinin gülüşünü anlıyarak) — Kah kah kah!. Sultanım lâtife hoştur amma, bu muhakkak ki Arnavudların gıdası ciğer olmakla akılları fazladır. Boşnaklar lâhna yedikleri için genç ve bahadır olurlar. Kah kah kah!..

Osmanlı imparatorluğunu temsil eden adam, işte böyle konuşurdu!..

***

1648 de Sadrazam seçilen İbşir Paşa bir türlü İstanbula gelmiyordu. Halk, bu zorba ve kanlı adamın bir sürü eşkiya ile İstanbula yürümesinden korkuyordu.

Şehirde bu yüzden rüya görenler çoğaldı:

Biri gökyüzünden bir kuyruklu yıldızın doğduğunu, sonra semanın bir kuyu ağzı gibi açılıp içinden iki cesedin biribiri ardınca yere düştüğünü görmüş.

Eski Yeniçeri ağalarından Hüseyin ağa, şark tarafından iki ay doğduğunu, gecenin gündüz gibi olduğunu; sonra bu iki ayın biribiri arkasından bir yere düşüp ortalığın zulmet içinde kaldığını; minarelerden: «Hakkın size gazabı vardır, Tanrıya yalvarmağa koşun!.» diye sesler aksettiğini görmüş.

Bunlar gibi daha bir sürü rüyanın tabirleri İbşir Paşanın suiniyetinde ve yakın bir zamanda sukut edeceğinde birleşiyordu.

***

Girit serdarı Deli Hüseyin Paşa harbe giderken bütün kadınlara şöyle hitap ederdi:

— Selâmüaleyküm ey hatunlar!. ... çiçekleri ve yer melekleri!. Âlimler, ... ve işe yarar koca yeğitler sizden ... Allâhutaalâ sürünüze bereket vers...

***

1646 yılının Recep ayında d... kânı Yalıköşkünde toplanmıştı. B... münakaşa içinde mücevvizeli başl... madiyen inip kalkmağa, sesler yük... başlamıştı.

Bu sırada içeriye has odaba... elindeki hattı hümayunu Sadrıaza... Mehmet Paşaya sundu.

Gürcü Mehmet Paşa heyeca... kalmıştı. Azledilmesini her dakik... yordu. Hattı hümayunu alınca şaşk... etrafına bakındı. Sonra boynunu ...

— Ben okumak bilmem, reisi ... lar!. dedi.

Müfti Mesut Efendi:

— Biz okuyalım!. diyerek hat... yunu aldı, kısaca söyledi:

— Sen ... rimsin, mühr... sin, diyor!. ...

Bu kısa yazılar, en büyük ve en ehemmiyetli hâdiselerin, teferruatı atılmış ve özü bırakılmış birer hulâsasıdır. Ragıp Şevki, yıllardanberi topladığı ve hâlâ da toplamakta devam ettiği bu çok güzel hulâsalaların ikincisi olan: «Osmanlı Tarihinde Korkunç ve Kanlı vak'alar» kısmını, Yarım Ayın gelecek sayısında okuyucularımıza sunacaktır. Bu satırlar içinde Osmanlı tarihinin en garip ve gülünç sahnelerile, en korkunç ve kanlı vakalarını bulacaksınız.

***

1642 de ... Avusturya e... di, vüzerayı ... ler dağıttı. O... larından Bek... nın en makb... olan Münec... Hüseyin efe... den kendi ... de istedi. S...

— Bizi... ğimiz erkân... adeti kadim üzere defter mucibince ... vermektir. Siz necisiniz, bilmiyoru...

Müneccim başı ayak direyince ...

— Demek bütün kudret sizin ... imiş?. O halde imparatoruma y... hediye verilip verilmiyeceğini ... dedi.

Viyanaya soruldu. İmparatordan ... vap geldi:

«O çeşit süfli adamların el... edilecek musalehadan vazgeçtik!»

***

Dördüncü Mehmet 1644 te h... kanlılık çağında ava başladı. Bir ...

HİNDİ

ARİP

eyküm ey hatunlar!. meleklerí!. Âlimler, ca yeğitler sizde inüze bereket vers

***

Recep ayında d nde toplanmıştı. B e mücevvizeli başl alkmağa, sesler yü

çeriye has odaba ümayunu Sadrıaza sundu. met Paşa heyeca ilmesini her daki nayunu alınca şaşk . Sonra boynunu nak bilmem, reisi

Efendi: valım!. diyerek ha ca söyledi:

— Sen rimsin, mühr sin, diyor!.

***

1642 de Avusturya di, vüzerayı ler dağıttı. O larından Be nın en mak olan Münec Hüseyin efe den kendi de istedi. S

— Bizi ğimiz erkân re defter mucibin necisiniz, bilmiyor aşı ayak direyin bütün kudret size imparatoruma verilmiyeceğini

ruldu. İmparator

iflî adamların el hadan vazgeçtik

***

Mehmet 1644 te ava başladı. Bir

---

hanede tavşanları, zağarları saldırarak leniyordu. Bir aralık tavşanlardan biri, zağarın önünden kaçmağa muvaffak du. Padişah tavşanı azat etmek arzusuna pılmışken başka bir zağar çıktı, tavşanı kaladı. Dördüncü Mehmet müteessir ol-. Zağara, tavşanı zorla bıraktırdılar. Fa-t «daha evvel padişahın hükümdarane ına mazhar olduğu için» tavşanın hiç yerinde yara görülmedi. Bu muvaffa-yet (!) etraftan derhal «Padişahın kera-etine» hamledildi.

***

Deli İbrahim bazı kışlarını Edirnede içirirdi. Fakat noksan aklı ile birçok çıl-nlıklar yapardı.

Bir defasında Edirnenin odununu be-enmedi:

— İstanbulun odunu iyi ve ateşi bol-. İstanbeldan odun getirsinler!..

Yüzlerce hamal, kar kış demeden deli adişaha İstanbuldan odun getirdiler.

***

Divan toplanmıştı. Mini mini padişah ördüncü Mehmet, koskoca Osmanlı tah-na oturmuştu. Bir aralık ayaklarını sallı-arak Karaçelebi zade Aziz efendiye:

— İşittim ki, akçe ve rüşvet alınırmış! için rüşvet alıyorsunuz? dedi.

Aziz efendi, müstehzi ve küstah bir ade ile küçük padişaha doğru eğildi:

— Bak hele canım! Sana bunu kim ğretti?.

Karaçelebi, bu sözlerile valide sultanı astediyordu; ve bu sözler onun nekbetini ucib oldu.

***

Deli İbrahimin civan kapıcıbaşı Meh-net Paşaya gönderdiği hattı hümayundan birkaç satır:

— Bire mütevelli yapılı kodoş, bire arpuz kıyafetli P... ecdadım Medineye bu kadar cevahir ve emval göndermişler. Adam gönderip anda olan emval ve ce-vahiri cümle getürdesin. Ve illâ senin de-ini soyup saman doldurmam mukarrerdir. Şöyle bilesin!...

***

1614 te Kızlarağası olan Süleyman ağa, Lehistan seferi için Debbağ Mehmet Pa-şadan izahat almak istedi:

— Lehistan kıralı padişahımıza muka-beleye kadir midir?. dedi.

Paşa kısaca:

— Biz kadirdir diye tedarik görelim. Mukabele etmezse devlet padişahındır!.

Arap kızdı:

— Biz seni bir ehli vukuf sanırdık. Meğerse dünyadan bihaber imişsin. Lehis-tan kıralı ne köpektir ki âli Osman padi-şahına karşıdursun?. Onun nekadar askeri olsa gerektir!. diye bağırdı.

İşte devlet işleri, böyle bir Arabın kıt aklı ile idare edilirdi.

***

1560 da Üçüncü Muradın gayet hoş bir maskarası vardı. Birgün bu maskarayı pa-dişah taltif etmek istedi. Maskara:

— Hünkârım, bugün altın istemem. Yüz değnek isterim! dedi.

Padişah hayret etti. Sebebini sordu. Maskara:

— Hele ellisini vurun da, sonra söy-lerim!. dedi.

Maskara yatırıldı, sopalar atılmağa baş-landı. Ellinci sopada maskara:

— Durun, diye bağırdı. Bir ortağım var, ellisini de ona vurun!

— Ortağın kim?. dediler.

Maskara güldü:

— Ortağım her gün beni davete gelen Bostancıdır. Ne zaman bir hediye, birkaç akçe in'am alsam: «Seni ben götürdüm, yarısı benimdir!» der. Bu gün değneğin yarısı da onun hakkıdır!. dedi.

***

1530 de Kanunî Süleyman kızı Mihri-mah Sultanı Diyarıbekir beylerbeyi olan Hırvat Rüstem Paşaya vermek istiyordu. Fakat Rüstem Paşayı sevmiyenler, onda cüzam hastalığı olduğunu iddia ediyorlar, bu evlenmeğe mani olmağa çalışıyorlardı.

Padişah, hekimbaşısından cüzam illeti-nin alâmetlerini sormuş. Bu illete tutulan-ların vücutlerinde (bit) in yaşamadığını öğ-renince, Mahmut Ağa isminde birini Diya-rıbekire tahkike göndermişti.

Mahmut Ağa bir gün Paşanın üzerinde iri ve tombul bir bit gördü, bir hafta için-de memnun ve mesrur İstanbula dönerek Padişaha müjde verdi.

Rüstem Paşa ancak pisliği ve bitliliği sayesinde Padişaha damat oldu.

***

1641 de İstanbul mollaları arasında ye-ni bir gürültü koptu: Mısır kadılığı Esirî Mehmet Efendiye verilmişti. Bundan mü-teessir olan İsmetî, Köse Yahya efendi-lerle Molla Çelebi, Merhaba Zade, Şeyh Zade, Muharrem Zade, Şuravî Zade; Müfti Abdürrahim efendiye koştular. Gürültü, patırtı içinde her biri Mısırın kendisine verilmesi gerek olduğunu anlattılar. İçle-rinden Şuravî Zade daha ileri gitti:

— Mısrı, âlemi rüyada bana peygamber verdi. Her kim harfederse hanümanı berbat olur!.. dedi!

***

1578 de İstanbula İrandan Haydar Mirza isminde bir sefir geldi. Üçüncü Murat ta-rafından debdebe ve dârat ile karşılandı. Bilhassa kadınlar sokaklara döküldü. Ka-labalık yüzünden bir çokları evlerine gi-demediler.

Bu arada Bayazit hamamının içi beş yüzden ziyade kadınla doldu. Sabaha ka-dar dışarı çıkamadılar. Evine gelemiyen-lerin kocaları ile araları açıldı. Erkekler suizanna kapıldılar. Bir çok kadınlar sa-bahleyin evlerine döndükleri zaman koca-ları tarafından kabul edilmediler ve boş düştüler.

RESİMLİ AY:

Eylül Sayısında Ragıp Şevkinin müheyyiç millî Romanı:

EFELER'i

tefrikaya başlıyor. Mutlaka takip ediniz!

ÜBEYDULLAH

ve

HATIRALARIM

Übeydullah. - Şeyh Şıngiti. - Endülüste İlmî Tetkikat. - Mises Mari.- Matmazel Mari. - Çinli Ahmet ve Mehmet Efendi. - Norveçli Mister Noring. - Mahmut bin Ayade Damat. - Kopenahakta, İstokholmde Konferanslar. - Hintli Avukat. - Başmabeyinci Hacı Ali Bey. - Altıparmak Abdürrahman Süreyya Efendi.-Ethimologie Münakaşaları. - Ali Yümni Efendi.- Ali Enverî Efendi. - Talat Paşa.- Ramiz Molla.

1891, 1892 senelerinde idi: Maarif nazırı Münif paşanın konağında bir Übeydullah efendi peyda oldu. O zaman Übeydullahı görenler Kâşgerli zannederler idi.

Maarif nazırı Münif paşanın ilk konağı Nurosmaniyede idi.

Nurosmaniyedeki konak Şeref efendi sokağında idi. Meşrutiyette bu konak İttihat ve Terakki merkezi umumîsi oldu. Ve İttihat ve Terakki 31 mart hailesini bu konakta geçirdi.

Maarif nazırı Münif paşanın son konağı Süleymaniyede idi. Süleymaniyeden Bozdoğan kemerine çıkan cadde üzerinde, parmaklıklı bir bahçe içerisinde iki konak vardı. Birincisi Münif paşanınki idi. Şimdi bu konak resmî bir müessesedir.

Bu konağa yerleştikten sonra Münif paşa dairesi bir Antropologie müzesi haline geldi. Her cins âlim, her cins kıyafet ve her cins lisan o konakta içtima ederdi.

Konağın ziyaretçileri içinde, başta Şeyh Şıngiti gelirdi. Şeyh Şıngiti mağrıplı idi. Sofrada Münif paşanın sağında otururdu. Münif paşa ile Arapca konuşurdu. Şeyh Şıngiti düz bir siyah lata giyerdi. Başındaki sarık tuhaf bir şekilde idi. Sarığının arkasından « Hint askerlerinde olduğu gibi » bir kuyruk sarkardı. Bu biçim sarığa telisman derler.

Şeyh Şıngitiyi Maarif nazırı Münif paşa İstanbula getirtmişti. Onu iki defa Endülüse gönderdi. Ve Endülüs kitapbanelerinde ki İslâmiyete dair mevcut eserleri tetkik ettirdi. Şeyh Şıngiti birçok zamanlar Münif paşa konağında yerleşip kaldı.

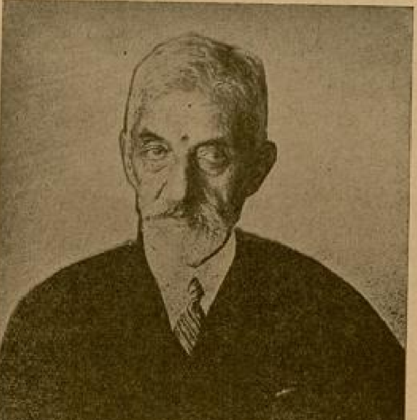

Übeydullah merhumun son günlerine ait bir hatıra.

Şeyh Şıngitinin bulunmadığı zamanlar sofrada yerini Mises Marie işgal

Yazan:

Abdurrahman Adil Eren

Münif paşa konağın devam eden, o ...vrin bu tanınmış ilîm adamları ara...nda bir de Abeydullah efendi vardı.

Yemekten kalkılıp ta üst kata çıkı...ca Celâl Münif Bey, Mahruki zade ...afer Bey ve Übeydullah efendinin ayrı ... salona geçtikleri, ayrı bir fiskos kur...kları nazarı dikkatimi celbederdi.

Günün birinde Übeydullah efendi ...tadan kayboldu. Sorup soruşturduk: ...Parise kaçtı!» dediler.

1903 de, Paris seyahatimde "Übeydul...a efendi buradadır. Quartier Latin'de ...artmanı var. Türk talebesine pilav ...şiriyor„ dediler. Fakat görüşmek na...p olmadı.

Meşrutiyet oldu. Çırağan sarayında ...beydullâh Efendinin sesi duyulmadı. ...kat Salıpazarı yalısına geçilince Übey...llah Efendi dile geldi. Bir siyasî me...leyi münakaşa etmek üzere kürsiye ...ctı. Söze başlar başlamaz Dersim me...su Lütfü Fikri Bey:

— Übeydullah! Sen sus! Senin jur...ların var!. "İtabında bulundu. Übey...llah cevap verdi:

— Ben jurnallarım yoktur, demeğe ...rsiye çıkmadım. Bir siyasî mesele... münakaşa için çıktım.

***

Şurayı Devlet reisliğinde Mithat ...şanın bir Ramiz Mollası var idi. Ra...z Molla temyiz mahkemesi İkinci re... idi. Hukuk dairesinde bulunuyordu. ...ahkeme işlerini büyük bir kabiliyet ve ...üyük bir süratle görürdü. Mahkeme ...lerini bitirir bitirmez Ramiz Molla he...en kavuğu basar, Babıaliye Mithat ...şaya koşardı. Übeydullah Efendi de ...ahiliye Nazırı Talât Paşanın Ramiz ...ollası olmuştu. Her akşam Dahiliye ...zırının odasına girer, Talât paşa çı...nca onun peşinde peyklik eyler idi.

Ramiz Molla meşruiyet ve meşruti...tin âşık ve meftunu idi. Acaba Ü...eyd de böyle mi idi?

Ramiz Molla o zamanın hukuk il...nde büyük bir kabiliyet sahibi idi. ...eni müdevvenata sabih manalar ve..., halkı tenvir ederdi. Ramiz Molla ...ücessem bir hüsnü ahlâk idi. Abdül...amit onu evvelâ Selâniğe, sonra da ...iyarbekire sürdü ve orada öldürdü.

***

Meşrutiyet ilân olunduktan, 31 Ma-t ...ailesi geçtikten sonra Pirî zade Sahip ...Molla şeyhülislâm oldu. İslâm âlemine ...ir beyanname neşretti. Bu beyanname ...bi kuvvetli bir ilim eseri görmedim. ...ahip Mollanın bubeyannamede göster...iği kudrete hayretler etmişim. Meğer ...eyanname Übeydullahın kaleminden ...kma imiş... Sahip Mollanın bu beyan...amesini Übeydullah Arapça olarak ka...me almış, Vamık Şükrü Bey de Türk...eye tercüme eylemiş. Übeydin arabî...

İşgal sırasında Maltaya sürüldüğü zaman çekilmiş bir resmi.

deki inşa kudreti, mevzubahsettiği meseleyi müdafaada olan liyakati eşsiz idi.

Übeydullah İttihat ve Terakki zamanında «Elarap» unvanı altında bir siyasî gazete de neşretti. Âyan azasından Abdülhamit Zühravî ile münakaşalar eyledi. Übeyd Cumhuriyet devrinde (İslâmın İçyüzü) nü yazdı. Bu yazılar büyük bir vukufun, büyük bir ilmî kudretin eseridir.

Übeyt ile şahsî temaslarım, tatlı söhbetlerim "Çöpçatanlığı„ devrinde başlamış idi. Çöpçatan Übeydullahı altıncı (üçüncü) belediye dairesinin üst katında ziyaret eder, geçirdiği hayatın menkabelerini orada dinlerdim.

Menkabeler tarih sırasile şunlar idi:

— Edibi âzam Namık Kemal Bey Sakız veya Rodos mutasarrıfı bulunduğu zaman, Yıldız sarayında ve bizzat Abdülhamit tarafından Mithat paşa aleyhine kurulmakta olan tuzağı haber almıştı. Namık Kemal Bey alelâcele Übeydi İzmire gönderdi ve Übeyt te Mithat paşayı mahrem görerek tertibattan haberdar etti. Abdülhamidin tuzak ve pençesinden kurtulmak için yegâne çare kaçmak olduğunu, memleket haricine çıkmak lâzım bulunduğunu Namık Kemal Bey, Mithat paşaya bilvasıta ihtar etmişti.

Mithat paşa mütevekkil, veya gafil, veyahut haysiyetperver bir adam olmak lâzım gelir ki, Übeydullaha cevaben:

— Ne yaptım ki kaçayım ?.. dedi.

Fakat vekayi kendisini kaçmağa mecbur etti. Beş on gün sonra, kaçmak üzre bindiği araba, kazara Fransız konsoloshanesine girdi. Mithat paşanın vali arabasının kaza en Fransız konsoloshanesine girmesi, Osmanlı imparatorluğu için bir felâket oldu. Çünkü Mithat paşanın iadesi için verilen fidye Tunus ayaleti oldu. Mithat paşayı, Tunusu hediye ederek Fransız konsoloshanesinden aldıktan sonra Abdülhamit; bir daha Tunus sözünü ağzına almadı.

Übeydullahın ikinci hikâyesi Taif sefer ve seyahati idi. Übeydullah Taif kasabasına kadar gitti ve Taif zindanını gezdi. Mithat paşa hakkında olan menkabe ve rivayetleri öğrendi.

Übeyt Taifte Ramazan ağa (galiba) namında bir jandarma yüzbaşısına tesadüf etti. Ramazan ağa Mithat paşanın muhafazasına memur idi. Abdülhamidin yaptığı zulümden pek müteessir idi. Mithat paşaya, kendisini çöl tarikıyle kaçırmağı teklif etti. Çöle çıktıktan yirmi dört saat sonra, kimsenin Mithat paşayı bulup tutamıyacağını Ramazan ağa temin etti. Fakat Mithat paşa bu teklifi kabul etmedi: «İhtiyarım. Çölde sefer edecek tab ve takatım yoktur; ne olacak ise olacak; hükmü kaza yerini bulacaktır!„ dedi.

Mütarekede Übeydullahın firar etmesi bir emri tabiî idi. Übeydullah mütarekede Viyanayı boyladı. Viyanada candan arkadaşı Abdülhak Hâmit ve kontes D.Ozonzo ile ile birleşti; sonra bir müddet te Venedikte bulundu.

Süleyman Nazif Maltadan dönüp (Meşrutiyet mahallesinde, Hürriyet sokağında 18 numaralı) mahut evine avdet ettikten ve sinirlerini hayli dinlendirdikten sonra, bir pazar günü Übeyt çıka geldi.

O sırada Hâmit Beye bir makamın baş kâtipliği teklif olunmuş idi. Nazife vak'ayı ve ceryanı anlattım. Nazif kızdı ve Hâmitten yeni aldığı bir mektubu çıkarıp alenen okudu.

. . . . .
. . . . .
. . . . .

Übeyt taraftar bulundu.

Contesse d'Ozonzo, Abdülhak Hâmit Beyin üçüncü karısı olan Brükselli Luciendir. Hâmit Beyden ayrılmış, İtalyalı Conte d'Ozonzo ile evlenmişti. Biraz sonra Conte d'Ozonzo'dan dahi ayrılarak yine Hâmit Beye varmıştır.

***

Aramızdan ebedî ayrıldığını işittiğim zaman, fikrimde canlanan bazı hatıralarını yukarı dercettim. Bunlar ancak pek küçük bir kısmıdır. Onun hayatı ciltler dolduracak kadar mühim vakalar, maceralar, hâdiselerle doludur.

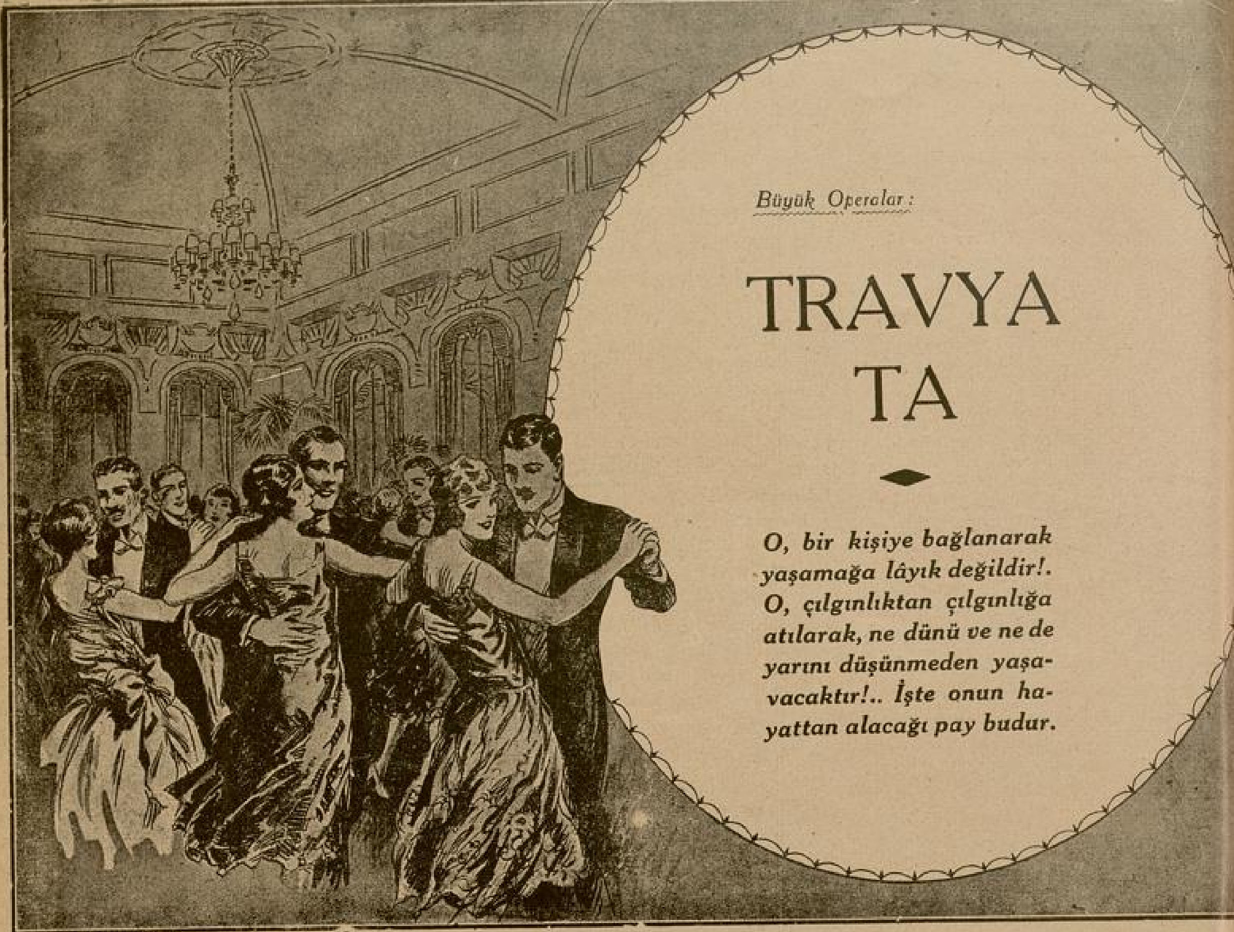

Büyük Operalar :

TRAVYATA

O, bir kişiye bağlanarak yaşamağa lâyık değildir!. O, çılgınlıktan çılgınlığa atılarak, ne dünü ve ne de yarını düşünmeden yaşavacaktır!.. İşte onun hayattan alacağı pay budur.

Güzide İtalyan kompozitörlerinden Verdi tarafından bestelenen Travyata operası, ilk defa olarak 1853 de, Venedikte (Fenice) tiyatrosunda temsil edildi.

Dumas Fils'in (La Dame Aux Camèlias) ismindeki meşhur romanından iktibasen bir piyes vücude getirilerek (1852) senesinde temsil edilmişti. Verdi o zaman, (Travyata) operasını bestelemekle meşguldu, fakat bu piyesi seyredince, derhal, o mevzuu kullanarak bir opera kompoze etmeğe karar verdi. İşte böylece, (La dam o Kamelya) romanı, (Travyata) ismini alarak büyük bir opera oldu.

Travyata'nın ilk temsili o kadar fena bir tesir bırakmıştı ki, son perde kahkahalar ve ıslıklar arasında bitmişti.

Verdi, bu muvaffakiyetsizlik için: «kabahatin eserde mi, yoksa aktör ve aktrislerde mi olduğunu, zaman meydana çıkaracaktır!» demişti.

Hakikaten zamanla, bu operanın değeri anlaşıldı. Ve bir sene sonraki ikinci temsilinde büyük bir muvaffakiyet kazandı.

Operanın mevzuu, aynen Dumas Fils'in romanı gibidir.

Birinci perde, Parisin fena kadınlarından Viyolette'nin evinde bir ziyafeti gösterir: Müzik, dans, yiyip içmek ve aşk. Viyolette'nin sayısız perestişkârları arasında Alfredo isminde, taşralı zengin bir aileye mensup bir genç te vardır. O da eğlencelere iştirak eder, herkesle beraber sarhoş şarkıları söyler, fakat onun Viyoletta'ya karşı beslediği hisler, diğer erkeklerinkinden farklıydı: Genç kadını, samimiyetle, iyi tasavvurlarla, ve aynı zamanda ihtirasla sever. Bu hislerini kadına itiraf ettiği zaman, Viyoletta, o zamana kadar hiç hissetmediği bazı duyguların tesiri altında şaşırır. O, bir iki saatlik aşklara o kadar alışmıştır ki, daha uzun devam edebilecek sevgilerin, samimî rabıtaların varlığından bile şüphe eder bir hale gelmiştir. Bir ân, kendisini bu saf, doğru, samimî aşk rüyasının ahengine kaptırır. Fakat birden kendine gelir; hayır, o, bir kişiye bağlanarak yaşamağa lâyık değil tık!. O, ancak bu hayata uygun yaratılmıştır.. Çılgınlıktan çılgınlı rak, ne dünü ne yarını düşünmede mak!.. İşte onun hayattan alacağı kadardır.

Viyoletta, mazısıyle, önünde a miz istikbalin arasında mütereddit de iken Alfredo, tekrar gelir ve y kandırıcı sesile genç kadının büt ğını sarar:

— Sen benimle, yalnız benim yaşacaksın! Viyoletta bundan sonra b sarhoşlardan, sefih kadınlardan, y riyadan uzak bir diyarda; tertemiz vamız olacak.

Viyoletta artık, bu yalvarışa maz; ve o zamana kadar tatma hissin tesiri altında kalarak, namu yatını terkeder, delikanlı ile bera risten uzaklaşır.

* * *

İkinci perdede Viyoletta ile Paris civarında bir villâda yerle dir. Mesutturlar.. Viyoletta, tert sit, iyi bir ev kadını olmuştur.

Birgün, Alfredo, kendisi içi

◆

Yazan :

İLHAN S. TANAR

◆

enginliğini, ihtişamını bırakarak orta halli ir hayata katlanan Viyoletta'nın, villânın azı masraflarını karşılamak üzere Paris- eki evini, eşyasını ve arabasını gizlice atılığa çıkardığını öğrenir.

Bunu söyliyen hizmetçi, genç kadının u fedakârlığı herkesten, bilhassa Alfredo- an gizli tutmak istediğini de ilâve eder. Alfredo vicdan azabı içinde çırpınır; demek Viyoletta, sevdiği adamı para sıkıntısın- lan kurtarmak için bu fedakârlıkları ya- ıyor, öyle mi? Buna razı olmak alçak- ıktır. Genç adam, malların satılmasına nâni olmak için derhal Parise hareket e- ler.

Fakat Alfredo'nun villâdan uzak kaldı- ğı müddet zarfında, Viyoletta daha bü- yük bir fedakârlık yapmağa mecbur olur. Âşıkının babası villâya gelerek, onun yü- zünden oğlunun perişan olduğunu, işini, gücünü terkettiğini; hatta yalnız Alfredo- nun değil, bütün ailenin haysiyet ve şere- finin bu gayrimeşru aşk yüzünden mah- volduğunu, bazan tehdit ederek.. bazan yal- vararak anlatır ve oğlunu serbest bırak- masını ister. Zaten oğlunun da, villâdan ve Viyoletta'dan usandığı için Parise git- tiğini söyler.

Viyoletta, Alfredo'yu çok sevmekle beraber, onun istikbalini mahvedecek ka- dar egoist değildir; sessizce birkaç lüzum- lu eşyasını toplar ve Parise döner.

***

Üçüncü perdede:

Eski çılgın hayat yeniden başlar. De- ğişmiş olan yalnız Viyoletta'dır. Sevgilisini kurtarmak için yaptığı bu fedakârlık onun hayatına malolmuştur.. Hastadır.. Fakat ıstırabını belli etmemek için yine şen gö- rünmeğe çalışır, hattâ Baron Duphol is- minde ihtiyar bir zengine çok iltifat eder. Bir maskeli baloda Alfredo ile karşılaşır- lar. Genç adam, Viyoletta kendisini bıra- kıp ihtiyar bir zengine kaçtı diye müthiş bir kıskançlık ve kin duymaktadır. Bütün balo halkını etrafına toplıyarak genç ka- dını ve baronu tahkir eder. Viyoletta büs- bütün hastalanarak yatağa düşer, baron da Alfredo'yu duelloya davet eder.

Duelloda baron yaralanır, Alfredo kur- tulur. Genç adamın babası, nihayet, Vi- yoletta'nın kendi ısrarı üzerine Parise dön- düğünü.. bu hareketinin bir hiyanet değil, büyük bir fedakârlık olduğunu oğluna an- latır.

Alfredo, hakikatı öğrenince, derhal Viyoletta'nın yanına döner.. Fakat genç kadın artık son dakikalarını yaşamaktadır. Sevgilisinin kollarında ölür.

***

Bu mevzu, birçok ahlakî ve estetik mü- nakaşalara yol açmıştır. Hatta İngilterede ne (La Dam O Kamelya) romanı, ve ne de (Travyata) operası takdirle karşılanmıştır.

AŞLAMA ÇOCUKLAR

(Amerika Tabibleri mecmuasından alınmıştır.)

Aşlama dut, aşlama vişne olduğu gibi bugün artık aşlama çocuk ta bir ha- kikat olmuştur. İnsan yavrularının sun'î surette yetiştirilmeleri ve ananın baba- yı hiç görmeden; tanımadan çocuk do- ğurması ilk hamlede müdhiş bir yalanı andırırsa da; bunun bir hakikat olduğu- na hiç şüphe yoktur.

Sun'î çocuk yetiştirme meselesi beş altı senedenberi Nevyorkun en maruf hekimlerinden Doktor Seymour ve Ko- erner'i yakından meşgul edip, nihayet muvaffakiyetle neticelenen bir tecrübe olmuştur. Bu iki hekim, son seneler zar- fında, babasını görmeden gebe kalma neticesi düzinelerle çocuk doğmasını temin etmiş bulunuyorlar; fakat gayet tabiî olarak tohumunu temin eden baba- ları; yahut ta bu suretle gebe kalan a- naları ele vermiyorlar.

Bu şekilde gebe kalma kocaları kı- sır olan çocuksuz anaların arzusudur. Bu anaları bu arzularından dolayı ma- zur görmek icap eder. Çünkü bazı ka- dınlarda çocuk doğurmak hırsı önüne geçilemiyecek kadar derin ve şiddet- lidir.

Mamafih Doktor Seymour ve Koer- ner her arzu eden anaya aşı tatbik et- miyorlar. Kan muayenesi, ailesinde irsî bir hastalık olup olmadığı ve cinnetle melûf kimse bulunup bulunmadığı in- ceden inceye tetkik olunmaktadır. A- ilede Hemophilia tabir olunan ve bir yeri kanadığı zaman kanın dinmemesi şeklinde tecelli eden hastalıktan olup olmadığı da tetkik edilmektedir. Hemo- philia hastalığının erkek evlâda irsen intikal ettiği halde, kız çocukların bu hastalığı tevarüs etmemeleri de ayrıca garip bir hadisedir. Nevyorklu hekimler ananın tamamile sıhhatte olduğunu tes- bit etmeden kat'îyyen kısır kocalı ka- dınlara tohum aşılamamaktadırlar.

Diğer taraftan tohumu temin eden erkeğin, muayenesi kadınınkine nazaran bir kaç misli daha incelenmek suretile yapılmaktadır. Tohum alınan erkekler orta yaşlılar arasından seçilmektedirler. Çünkü yirmi, yirmi beş yaşlarında deli- kanlıların bu çağlarda yahut otuz iki yaşına kadar cinnet getirmeleri ihtimal dahilindedir. Bu erkeklerin çoğu yeni evli ve tercihan henuz çocuğu olmıyan insanlardır. Buna da sebep tohumu te- min erkeğin bizzat kendisinin yahut ta zevcesinin bilâhara kardeş kanı ile bil- miyerek evlenmek ihtimali olmasından ileri gelmektedir.

Ayni zamanda akraba arasında da tohum teatisi Nevyorklu hekimler tara- fından tamamile reddolunmaktadır. Bu- nun tıbben mahzurlu oluşundan başka, bilâhare çocuğun aileden birine fazla benzemesi, bir takım şüphelere yol aç- mak ihtimali de vardır. Ancak tohumu temin eden erkeğin ayni ırka mensup olmasına dikkat edilmektedir. Halis Anglosakson kanından gelme bir anaya Lâtin ırkına mensup bir İtalyandan to- hum alınmamaktadır. Çocuğun çehre itibarile İtalyana benzemesinden sarfı- nazar, bunu millî cepheden doğru te- lâkki etmemektedirler.

Doktor Seymour ve Koerner tohum temin eden erkeği ne babaya, ne de ka- dına kat'îyyen belli etmemektedirler. Meselenin bu cephesini son derece dik- katle idare ve bunu bir sır olarak sak- lamaktadırlar.

Alınan tohum esasen 40, 50 derecei hararette kuvvetini kaybetmeden bir kaç gün kolaylıkla muhafaza edilebil- mektedir. Tohuma katılan diğer mua- lece de kuvvetini kaybetmemesini temi- ne yaramaktadır.

Ameliyat yapılmadan evvel gerek kadın, gerekse kocasına bu muameleye gönüllerinin rızası ile muvafakat ettik- lerine dair bir mukavele imza ettiril- mektedir. Yalnız imzalanmak değil, ay- ni zamanda parmakları bastırılmak su- retile kat'iyyet kesbeden mukavele; ancak doktor ve asistanına malûm bir kasa içinde muhafaza edilmektedir. Bu tedbir kocanın senelerden sonra karısı aleyhine boşanma davası ikame edeme- mesini temin için yapılmaktadır. Ken- disinin çocuğu olmadığını iddia ve ispat eden bir kocanın çocuğu oluşu; her hangi bir talâk hakimini, kadının boş düşmesine kara sevkedeceğinden; böyle bir vesikanın vücudu; kanunî bakımdan elzem addedilmektedir.

Amerika kanunlarına göre sun'î to- hum aşlamak suretile doğan bir çocuk, kanun nazarında meşru bir evlât mıdır? Şimdiye kadar bu mesele mahkemeye intikal ve hakkında bir karar verilmiş olmamakla beraber; karı ve kocanın imzaladıkları muvafakatname mevcut oldukça, çocuğun da meşru olması bir mantık icabıdır. Miras meselesinin ise, ço- cuğun kanunî şekillerde evlât edinilmesi suretile halli kabildir.

Meselenin bir gün gelip bütün tefer- ruatile kanunî cephesi halledildiği gün, bir çok kısır kocaların karılarının baş- ka erkeklerden tohum almak suretile aşılanma ile gebe kalmalarına müsaade etmiyecekleri ne malûm? Bu itibarla doktor Seymour ve Keorner ictimaî bakımdan muvaffakiyetli tecrübeleri ba- şarmış addolunabilirler.

Istıranca Eteklerinde

Yazan: ***Mükerrem Kâmil Su***

Onun açık kestane kabuğu rengi gözlerinde büyük bir iş başarmış; en yüksek eserini yaratmış insanların ilâhî parıltısı var.

Çektiklerini tamamen unutmuş görünüyor.

Koyu kumral saçları yastıklara dalga dalga serilmiş.. Biraz dar, prüzsüz alnı üstünde incecik, kumral kaşları sükûn içinde.

Gül renkli yanakları, kızıl bir karanfil yaprağını çok andıran dudakları hafif solmuş..

Kolları örtünün üstünde..

O kadar biçimli, öyle güzel bilekleri var ki..

Küçük, beyaz, parmak uçları ince ve son derece zarif olan bu eller.. genç kadına dünyanın en büyük saadetini kazandırmağa yeter.

Bu temiz ellerin bir elişi, bir dantel üstünden uçuşu ne güzeldir.

Bu güzel parmakların, saçları arasında dolaştığını istemiyecek bir yürek bulunur mu acaba ?

Berrin bu gün her zamankinden daha güzel.. Erkekler de bunun farkında. Yüzbaşı Cevat gözlerini karısından alamıyor.

Küçüğün çıngıraklı sesi, parola almış askerler gibi, odadakileri harekete geçiriyor.

Ve sonra kalblerinin yarısını bu hasta odasında bırakarak eve dönüyorlar.

Yüzbaşı Cevat sevinçten uçuyor. Mutfağa girerek Fatma kadına, Remziyeye emirler verirken; içinden geçenleri anlamak için sesini dinlemek yetişiyor.

Geniş masanın başında, yudum yudum çaylarını içerlerken Berrinin sıhhatı, rengi, bu günkü fevkalâde güzelliği ve nihayet küçüğün ismi konuşmalarının esasını kuruyor.

***

Doktor, genç hastasını on günden önce bırakamıyacağını söyledi. Cevat haftada iki gün karısını görebilecekti. Nesrin ise

№: 2

her gün bir saat uğruyor; kendisini sabırsızlıkla bekliyen Berrine evden haberler götürüyor.

O, dünyanın en sonsuz saadetini kollarına almış bir insan tokluğu ile, birân evvel buradan çıkmak.. sevdiklerinin arasına katılmak, yavrusunu doya doya kollarına almak istiyor.

İlk kızını doğurduğu zaman henüz on altı yaşındaydı. Bir hafta öyle acılar çekmişti ki.. Küçük kıza aylarca ısınamamış, onu yadırgamıştı. Halbuki şimdi çirkin, kapkara, buruşuk şey diye eğlendikleri küçüğü öyle seviyor, öyle candan seviyordu ki... Göğsüne bastırdığı zaman içinden sıcak, yakıcı birşeyin sızdığını, damarlarına aşktan üstün bir sevginin yayıldığını ve hiçbir zaman duymadığı heyecanların kaynaştığını duyuyordu.

Şimdi Cevadı daha çok sevdiğini, küçük yuvalarını daha çok özlediğini hissediyordu. Artık saadeti bütünleşmişti.

Evlendikleri gündenberi prüzsüz bir gönül dinlenmesi içinde yaşattıkları yuvada.. şimdi oğlunun sesi durgun bir göl sessizliği ile uyuyan hayatlarına, bambaşka bir değişiklik verecek. Evin işlerini.. yaşayışlarını tamamen değiştirecekti.

Artık akşam yemeklerinden sonra bir parça garamofon çalıp, birkaç gazete, mecmua karıştırdıktan sonra esnemeğe başlamıyacaklar; günün uzun saatlerini doldurmak için, bir sürü şey bulup çıkarmağa çalışmıyacaklardı.

Cevat, karısını nasıl bakacağını, küçüğün sarsılmaması için nasıl tedbirler alacağını, bir seri önemli konferans veren bir hatip dikkati ile anlatıyordu.

Birsenin, kardeşini kıskanmaması için her akşam irili ufaklı paketleri küçük kızın önüne seriyor :

— Kardeşin bak sana neler
bakalım beğenecek misin? diye onu
arasında sıkıyordu.

Artık Berrin'in çıkacağı gün
tırılmıştı.

Nesrin evi baştan aşağı tem
birçok eşyanın yerlerini değiştirm
deşine nefis bir yatak odası hazır

Remziye beyaz önlüklerini,
başlıklarını kolalamış; saçlarına
bir yeşil kordela takmıştı.

Belki Berrinden çok, küçük için
sızlanıyorlardı. Onun beyaz beşiği
ler, tüller, kordelalar içinde hazır
rin ona öyle güzel bir mai yuva
mıştı ki.. Örümcek gibi kıvrılan kü
mer ellerin, ancak bir ipekböceği
büyüklüğünde minik ayakların bu
üstünden nasıl kımıldıyacağını düş
lardı.

Berrin'in eve gelmesine birgün
Nahit, nöbetçi olduğu için anca
yarısından sonra gelecekti.

Nesrin erkenden odasına çekild
sebebini anlamadığı birşey vardı.
leyiş, bir acı, bir ağlama isteği..
kendini göstermiyen bir el, ruhun
sünü açmış; onu geçmişin çok kıy
ralarına sürükleyip götürüyordu.

Oyalanmak, bu kötü duyguyu yo
için eline bir kitap aldı. Birkaç
çevirdikten sonra kafasının büsbütü
ka yerlerde olduğunu, kendini es
remediğini gördü.

Dört yıldır Nahitle evliydi. Fa
lâ hastalığının korkunç izi varlığı
linmemişti. En ince bakımla üstüne
gerildiği halde geçmişin korkulu,
buhranlı hatıralarını ayak altına al
çektiklerini unutamıyordu.

Düşünmemek, unutmak için içki
fine, herhangi kötü bir alışkanlığa
ni kaptıran insanlar gibi o da, Nahid
müştü.

Onun yanında iken gülüyor, bir
zevki ve şenliği içinde yaşıyordu.

Fakat yalnız kaldığı zamanlar.. Hele eceleri.. kafasının içinde sanki geçmişe çık kalmış bir pencere perdesi kaldırıyor; ona saadetini yokettirecek bir kudetle hükmediyordu.

Böyle saatlerinde hiçbir sese, hiçbir ımıldanışa dayanığı olmıyan genç kadın.. a başını yastıklara gömerek gözlerini ımsıkı yumar; yahut ta elektriği söndürerek pencere başında gecenin koyu karanlığına dalar giderdi.

Bu gece de, değiştirdiği birkaç kitabın içinden çıkamıyacağını anlayınca kalkıp soyundu.

Omuzlarına kadar inen siyah buklelerini birkaç firkote ile ensesinde topladı. Şampanya rengi kirmonosuna sarılarak pencere başına oturdu.

Yol boyunda sıra sıra uzuyan elektrikler; sokağın karanlığını yer yer aydınlatıyorlardı. Havada tatlı bir serinlik vardı. Başını kolları üstüne yatırarak karanlıkla fısıldaşan ağaçlara baka baka düşünmeğe başladı.

Kafasında, geçen günler, bir çile ipek gibi bazan telleri biribirine karışıyor; bazan da düğümlenerek genç kadını yoruyordu.

Uzaklarda bir yıldız uçtu. Gecenin siyah mantosu üstüne güzel bir kadının boynundan kayan bir elmas gibi..

Nesrin gözlerini göklere çevirdi. Çocukluğundanberi bakmağa doyamadığı, düşüne düşüne sırrına eremediği sonsuz yükseklikler daldı.

Henüz çok küçükken mai boşluklarda yüksek bir taht düşünürdü. Altından, inciden, elmastan, en seçkin taşlardan yapılmış güzel bir köşe. Orada uzun beyaz sakallı, pembe yüzlü, hâkim bakışlı bir ihtiyarın göktekileri yerdekiler için vazifelendirdiğini görür gibi olurdu. Gökler onun için dolaşılmaz, ucu bucağı aşılmaz bir âlemdi. Topuklarına kadar inen altın saçları dalgalı bir sürü genç kızın.. fıskıyelerinden renkli sular fışkıran havuzların . yaprakları, meyvaları zümrütten, yakuttan, inciden yapılmış ağaçların bulunduğu bir yerdi gökler..

Biraz daha büyüyünce güler yüzlü, aydınlık bakışlı, uzun beyaz sakallı ihtiyarın dizleri dibinde taze bir kız da canlandı. Gözlerinin rengini seçemediği, saçlarının kızıl çağlıyanına el dokundurulamıyacağını sandığı sedef tenli, son derece güzel bir kız...

Nesrinin küçüklüğünde taptığı, inandığı, ve bazı geceler uyumadan önce el bağlıyarak kendisinden birçok şeyler istediği Tanrısı, bu iki kuvvetti. Ve genç kadın, çocukluğunun bu temiz, el değmemiş hatırasına, rikkatle gülümsemekten kendini alamadı.

O günlere dönmek . . Bütün masum zevkleri, neş'eleri ve tatlılıkları ile o günlere dönmek istiyor muydu? Nesrin, kendisine böyle birşey sorulmuş gibi silkindi. Düşünmeden, bir dakika bile bu hayalin üstünde duraklamadan başını salladı. Ne pahasına olursa olsun geçmişe dönmek istemiyordu. Çünçü içinde, koşa koşa bir yokuş çıkmış insanların kesikliği.. boğazına kadar acı su doldurulmuş bir sürahinin tunukluğu vardır.

O günlere dönmek.. O günlerden sonra olup biteni bir daha yaşamak değildi ki.. Buna, genç kadının bir dakika bile dayanmasına imkân yoktu.

Kendini unutmak için kardeşini düşünmeğe başladı.

Aralarında çok az yaş farkı olmakla beraber Berrini çocuğu gibi seviyordu. Bu sevginin pek acı bir iç yüzü vardı. İstan-

Şampanya rengi kimonuna sarılarak pencere başına oturdu. Gözlerini göklere çevirdi; düşüne düşüne sırrına eremediği sonsuz yükseklikler daldı...

bulda iyi bir yeri olan babası öldükten sonra, dedeleri, kendilerini bulunduğu memlekete aldırmıştı.

Oraya gittikleri zaman hava kararmağa başlamıştı. Geniş bir odaya girdiler. Konsolun üstünde yanan iki büyük lâmba odayı aydınlatıyordu. İri yapılı, yeşil gözlu bir kadın, annelerini kucakladı. Sonra daha genç, penbe yüzlü, yine iri yeşil gözlü bir kız Nesrinle, Berrini ışığa yaklaştırarak yüzlerine dikkatle baktı.

O zaman Berrin altı yaşlarında penbe, beyaz, yuvarlak bir kızdı. İki kardeşi gözden geçiren herkes küçüğü beğenirdi. Fakat Nesrinde, daha çocukluğundanberi kendini saydıran, konuştukça gönülleri üstüne çeken bir hal vardı.

O, bu odadaki kadın ve erkek kalabalığına, bambaşka bir âlemin insanlarına bakıyormuş gibi, uzak ve kaytsiz bakıyordu. Annesini kucaklıyan yeşil gözlü kadın, onun övey annesi idi. Dedesi birkaç defa evlenmişti. Anneannesinin güzel, içli ve çok ince bir kadın olduğunu söylerlerdi. Tam bir derebeği ruhile yaşıyan kocasının kıskançlıkları, ağır hareketleri bu kadını; yaşadığı yerde günden güne eritmekte iken, günün birinde kalbinden vurulmuştu. Çünkü kocası, bir çiftlik dönüşünde güzel bir çoban kızı ile beraber gelmişti.

Yeşil gözlü kızın, kocasının hayatındaki yerine dayanamıyan içli kadın; bir sabah sessiz, şikâyetsiz bir kanape köşesinde ölüvermişti.

Odadakiler İstanbuldan konuşurlarken o, küçüklüğünde bir masal gibi dinlediği bu olguyu düşünüyordu.

« Daha çok gençsin... Elbet evlenecek-sin!.»

Bu söz, küçük kızı olduğu yerde sarsmış, daldığı düşüncelerden ayırmıştı. Bunu, annesine söylemişlerdi. Demek birgün o kadar genç, o kadar güzel babasının yerini bir başkası alacaktı ha?!...

Nesrin, henüz, sekiz dokuz yaşlarında bir çocuk olduğu halde, bu sözün verdiği ürkütücü acıdan kendini koruyamamıştı.

Dedesinin evinde on gün kaldılar. İstanbuldaki küçük yuvayı hergün gözyaşlarıyle aratan bir misafirlik oldu bu. Çok yadırgadıkları bu kocaman evde daha fazla kalamıyacaklarını anlıyan annesi, babasına rica etmiş; ayrı, küçük bir eve taşınmışlardı.

Orada da dokuz ay yaşadılar.

Bir akşam anneleri yerine eve, dedelerinin kalfalarından yaşlı bir kadın geldi. « Annemiz öldü mü?» diye ağlıyan, çırpınan iki küçük kızın aldığı haber., Nesrinin aylardanberi korka korka beklediği şeydi:

Annesi artık bir başkasının hayatına katılmıştır.

Bir hafta sonra anneleri o yabancı ile beraber başka memlekete gitmişti.

Araba tekerlekleri, caddenin iri taşlarına çarpa çarpa yuvarlandıkça gürültülü sesler çıkarıyor; ve bu sesler uzaklaşıp söndüğü halde Nesrin hâlâ duyar gibi oluyordu.

Belki ağlıyacak, belki yerlere kapanıp tepine tepine « biz annemizi isteriz » diye çırpınacaklardı. Fakat, iki yeşil gözlü kadın onları bakışları ile eritiyorlardı.

Yavaş yavaş odalarına çıktılar.

Nesrin, hıçkıra hıçkıra ağlıyan kardeşini küçük kollarıyle kucaklıyarak:

« Sen üzülme. Böyle ağlarsan ben de ağlarım. Bundan sonra anne, baba yok. İkimiz biribirimize kaldık Berrin!.. demişti. Sana ben anne olacağım..»

İşte bu iki kalb, acı bir günün sabahında gözyaşları icinde böylece biribirine bağlanmış; ve birbiri üstüne çöken hâdiseler, bu bağı kördüğüm haline getirmişti.

Nesrin, çocukluğunun geride kalan bu uzak hatırasına karışırken, yine Berrini o günkü gözyaşları içinde görür gibi oluyor? Doğumevinin yalnız bir penceresinden süzülen sönük ışığa bakarak onu, tekrar göğsüne bastırmak: «annem benim!» demek istiyordu.

Dedesinin evinde ne kadar kalmışlardı? Nesrin bunu pek kestiremiyordu. Fakat orada çektikleri.. orada annesinin övey kardeşlerinden gördükleri öyle ağır, öyle katlanılmaz şeylerdi ki.. geçmişte kalan o günlerin yalnız birini bile yaşamağa genç kadının tahammülü yoktu.

Nesrin, burada Berrinden ayrıldığı güne ağladı.

Annesi kocaman bir konakta işçisi, aşçısı, hertürlü konforu ile mükemmel bir hayat geçirdiği halde; çocuklarının hasretine dayanamamış, gece gündüz gözyaşları içinde onları istemişti.

Nihayet, Nesrinin babaannesi ile övey babaları arasında bir anlaşmadan sonra, çocuklar paylaşıldı. Annesine çok düşkün olan Berrin onun yanına.. Nesrinde babaannesiyle beraber İstanbula gidecekti.

Kardeşini, Ulucamiin önünde bekliyen arabaya kadar geçirdi. Birşey konuşmıyorlar arada titreye titreye bakışıyorlardı. Son dakika kucaklaştılar. İkisi de ağlamaktan, ses çıkarmaktan korkuyorlardı. Çünkü o yabancı adamın halinde kendilerini ürküten, oldukları yerde sindiren birşey vardı.

Nesrin kardeşinin kulağına: «Seni hiç unutmıyacağım. Her zaman seveceğim kardeşim.. sen de beni unutma emi?» diye fısıldadı.

Araba sarsıldı. Yan pencereden Berrin mini mini elini sallıyor; « bana mektup yaz» diye sesleniyordu.

Nesrin, o zaman koca memleketi başına yıkılmış, Ulucamiin taşları altında eziliyor sanmıştı. Yurtsuz, ocaksız kalmış bir insan garipliği ile oracıkta bir tümseğin üstüne çökmüş.. gözyaşları tüke[...] kadar ağlamıstı.

Genç kadının gece kadar koyu [...]rin gözlerinden damla damla yaş [...] başladı.

Geçmişin, ruhunu saran hatıral[...] silkinmek istedikçe.. bu acılıklar[...] çok gömülüyordu.

Berrinin odasındaki sönük ışı[...] yorgun bir göz gibi bulanık bakıyo[...]rin onu düşünmekten kendini alam[...]

Ondan ayrı geçen uzun yıllar[...] hayatını atlıyarak, Berrinin evlen[...]nüne geçti. Daha henüz on beş [...] girmiş, çıplak ayaklı, kısa etekli, [...] birşeyken onu evlendirivermişler[...] işte annesinin rolü çoktu. Kendi [...] ve karıştığı hayatın aksamaması [...] lâzımdı.

Ne söz kesilirken, ne de nişan[...]ken Berrine birşey sormamışlardı. [...] bir yerde oldukları için, yerli göre[...] uymak mecburiyetindeydiler. Birçok [...] ailelerinin toplandığı evde, alaturka [...]şan yaptılar. Akşam üstü misafirler [...]dıktan sonra, nişanlısının resmini [...] için Berrine bir paket verildi. Küç[...] yaşından ve halinden beklenmiyen b[...]lıkla:

«Ne lüzum var? demişti. Madem [...] zaman usulü ile evleniyorum. Bu [...] tamamen bağlı kalalım. Yine eski [...] gibi onu, duvağımı açtığı zaman [...]rüm!.»

Bu, Berrinin ilk ve son isyan[...] Nesrin çok güzel, şen, şakacı.. bi[...] renkle bir kucak dalga ve sesten [...] kardeşinin; esmer mülâzımı beğen[...] sevmemesinden pek ürküyordu.

O.. saadetin güzelliğe bağlı olm[...] acı tecrübelerle öğrenmişti. Yüzü [...] olan öyle insanlar tanımıştı ki... ço[...]meden ruhlarının karasını ortaya v[...]lar; hayatı.. yakınlarında yaşıyanlar[...] ediyorlardı.

Nesrin Cevatla birkaç defa kon[...] onun yuvaya bağlı, sağlam ve kara[...] güvenilir bir adam olarak hayatta y[...]cağını kuvvetle ummuştu.

Düğün sabahı evin önü, hemen [...] memleketin yarısının katıldığı bir [...]lıkla doldu.

Küçük gelini hazırladılar. Y[...] beyaz ipeğin vücudunu okşıyan kıv[...] arasında genç kız bir ışık parça[...] damla su ve bir yudum saadet gibi [...]di. Köpük köpük kabaran tül yığını [...] başını çerçiveliyen beyaz inci çiçek[...] o kadar göz alıcıydı ki... Nesrin [...] hayal ve rüyaya düşkün hisli insa[...] örtülü gözkapakları altında yaşı[...] başka dünyanın insanlarına benzetti[...]

Yüzünde bir damla boya yoktu [...] kumral saçları bir duman gibi kıvr[...]rıla, minimini kulaklarının arkasında[...]lüyor; gül yapraklarının okşayıp ta [...] hissini veren yüzünde kumral kir[...] gölge oyunları yapıyordu.

— Arkası [...]

HİYANET

Hasta Bir Şairin Günyazılarından:

Yazan: Kerime Nadir

"... Baştanbaşa mihnet ve meşakkatle geçmiş ömrümün, hastalıklı yaşayan hayatımın başlıca müsebbibi: gençliğimde, beni önüne katarak yerlere çarpa çarpa sürükleyen bir aşk fırtınasından başka birşey değildir.

Onu, nasıl büyük bir ibtilâ ve dinmez bir humma ile sevdiğimi anlatabilmek için, kalemimde zerre kadar kuvvet bulamıyorum. Buna alelâde bir sevgi denemezdi. Bu, beşer kalbinin tahammülü fevkinde öyle sürekli bir nöbet, öyle boğucu bir buhran idi ki, tahattürü bile hâlâ ruhumda ateşli bir fevelan ile vücudümün en ufak zerrelerine kadar yayılıyor.

O, güzel bir kadın mı idi?. Hayır!.. Esmer, zayıf, saz benizli bir kızdı. Yalnız, bu soluk çehrede, cazibesinin bir emsaline şimdiye kadar tesadüf edemediğim bir çift iri lâcivert göz ile, harikulâde güzel dudakların çerçivelediği beyaz ve muntazam dişler vardı.

İnsan, bu iki uzvun füsununa hiç bütün hayatını verir miydi?. Bu, akıllı bir insanın harcı olmadığı gibi, benim gibi bir divanenin felâketine sebep oldu.

Ferhan, arkadaşım Said'in ablası idi. Tatil zamanlarımı, mektebin paydosundan sonraki saatlerimi ekseriya Said'in evinde geçirirdim. Hayatta, o zaman tayyare yüzbaşısı olan ağabeyimden başka hiç kimsem yoktu.

Yatılı bir okula kaydım kabil olmadığı için akşamdan akşama, ağabeyimin beni yerleştirdiği bir küçük pansiyona gelirdim. Onaltı yaşında tecrübesiz bir çocuktum.

Ferhan, benimle aynı yaşta olan Said'in ablası olmakla, şüphesiz benden birkaç yaş büyüktü. Büyük bir aşkta, yaşın ne hükmü olur?. Aşk, öyle bir kuvvettir ki, hiçbir ölçü, hiçbir mikyas, hiçbir imkânsızlık ve mania onun önüne geçemez.

Günden güne artan gönül hastalığım, beni derslerimi ihmal etmeğe sevkediyordu. Ve, günün birinde tamamile haylaz, avare, serseri bir insan oldum. Bir sene döndüğüm sınıfta, ikinci sene de birkaç dersten ikmale kaldığımı gören ağabeyim, bir gün beni karşısına oturtarak sordu:

— Söyle bana Ruhi, sendeki bu haylazlığın sebebi nedir?..

Başımı önüme eğdim. Yanaklarımdan süzülen yaşları ona göstermemek için, ellerimle yüzümü kapadım. Aradan uzun dakikalar geçiyor, sükût ediyorduk. Onun, bendeki değişikliğin çoktanberi farkında olduğunu biliyordum. Lâkin, şimdiye kadar ağzını açıp bir tek kelime ile bu meseleye temas etmemişti. İlk defa vuku bulan bu suale makul bir cevap bulmak için beyhude yere zavallı muhayyelemi zorladım. Heyhat!. dilimin ucuna hakikati itiraftan başka hiçbir söz gelmiyordu. Ağabeyim beni dikkatle süzmekte idi. Ve nihayet sualini tekrar etti:

— Bu sebebi bana söylemelisin Ruhi!..

Hıçkırıktan boğula boğula ona herşeyi anlatmağa başladım. Beni sakin bir tavurla dinleyor, ağır ağır başını sallayordu. Hikâyem bittiği zaman elini omuzuma koydu. Mülâyım bir sesle:

— Çocukluk! dedi.

Ve başka birşey ilâve etmeden yürüdü gitti. Bilmem neden, bu vaziyet bana en ağır bir hakaretten daha acı gelmişti. Ağabeyim! hayattaki yegâne hamim! annem, babam, herşeyim demek olan ağabeyim! bana bu derece lâkayıt mı davranacaktı? Teselli verici birkaç söz, biraz nasihat ve hatta.. ben tektire bile razı idim...

Yalnız, bu küçük vak'a bende kat'i bir kanaat vücude getirmişti: Ben bir hiçtim. Ferhanın nazarında olduğum gibi, ağabeyimin ve bütün kâinatın nazarında bir hiç!.,

Bu kanaat beni büsbütün deli etti.

Onlardan müthiş bir intikam almak sevdasına düştüm. Fakat, buna nasıl muvaffak olabilecektim? Bu düşüncenin bin bir şeklini tasavvur ile sabaha kadar yatağımın içinde döndüm; beynimin yanmasından başımı yastıklara çarptım. Dehşetli bir kâbusun öldürücü buhranlarile yandım, yandım... Ferhanı öldüremezdim., ağabeyime elim kalkamazdı... Nihayet, kendi kendimi bu "hiç„ liğe mahkûm etmekten başka çare bulamadım.

Ferhana, şimdiye kadar hiç aşkımdan bahsetmemiştim. Perişan vaziyetime ve bitkin bakışlarıma karşı o derece lâkayd davranıyordu ki, adeta bu kızın bir kalbe malik olmadığına inanacağım geliyordu.

İşte bu buhranlı gecenin sabahında ona herşeyi bildirmeğe karar verdim. Bana acıyacak mıydı?.. Bilmiyordum.. fakat, şimdiye kadar beni bu itiraftan menneden cesaretsizliği yenmek ve içimdeki şüphe ve tereddütü izale etmek için azmetmiş bulunuyordum.

Günlerce odama kapanarak bir deste şiir yazdım. Bunların içinden, ona vermek için, bir tane iyisini intihap edemiyordum. Nihayet, uzun ve bütün ıstırabımı, aşkımın bütün inceliklerini hikâye eden birini ayırarak itina ile kopye ettim. O akşam kendisine birlikte vermek için, bir küçük demet çiçek te tedarik etmiştim.

Yarabbi!. Sevdiği bir kadın tarafından tahkir edilmek kadar dünyada büyük bir felâket var mıdır?.. Ben bu felâketin en kahhar anlarını yaşadım!. Onun ayaklarının dibinde, halının üzerinde, sürüklenerek hakir ve zelil inledim... Aradan uzun yıllar geçtiği halde halâ kulaklarımda, yüzüme çarpılan bir kapı sesi ile, suratıma tükürür gibi söylenen şu acı cümleyi duyuyorum:

— Ben çoluk çocuk maskarası değilim.. âşk dilenciliğine çıktınızsa haydi başka kapıya!..

Yarı ölü bir halde odama dönmüştüm. Sanki bütün dünya o anda bir zindan idi. Gözlerim herşeyi karanlık görüyor, kulaklarım oğultudan başka hiç bir ses işitmiyordu.

Ferhandan nefret ettiğim halde, hayalini bir saniye bile kendimden uzaklaştıramıyordum. Aradan günler, haftalar, hatta aylar geçmekte idi. Odamdan bir yere çıkmıyordum. Beni ziyarete gelen arkadaşlarımın nasihatleri, zerre kadar kulağıma girmiyor ve ben bu münzevi hayatı, dünyanın o iğrenç ve gürültüden ibaret olan bütün zevklerine tercih ediyordum.

Uzun bir gaybubetten sonra ağabeyim bir gün telâşla pansiyona geldi. Akşam üzeri nişanlısıyle birlikte uzun bir tayyare seyahatına çıkacaklarını söyledi. Onu hayretle dinledikten sonra sordum:

— Nişanlinla mı birlikte?. Demek sen benim haberim olmadan nişanlandın?..

Güldü. Masanın üzerine bıraktığı çantasıyle gazetelerini alarak:

— Allahısmarladık kardeşim... İnşallah yakında yine görüşürüz...

Diyerek kapıyı çekip gitti.

Yarım saatten ziyade olduğum yerde kalmış, hareketsiz duruyordum. Biraz kendime geldiğim zaman gözüm, yerde duran bir beyaz karta ilişti. Bu, şüphesiz ağabeyimin cebinden düşmüştü. Eğilip aldım. Fakat o anda, sanki odanın tavanı başımın üzerine yıkıldı; sanki sivri bir hançer şiddetle birkaç defa kalbime saplandı, çıktı. Nazarlarım dumanlanmıştı. Gördüğüm feci hakikate inanmak istemiyordum. Bu derece alçaklığın yapılabileceğine asla ihtimal veremezdim. Elimdeki kart Ferhanın güzel bir portresi idi. Altında kendi imzasıyle şu kısa cümle yazılı idi:

"Nişanlıma küçük bir hatıram!..„

Sinema

Japon Sinemacılığı :

Güneş Memleketinin Greta Garbosu
SEÇUKO HASA

Birçok sinema meraklıları Japonyanın dünya filim imalâtında çok mühim bir rol oynadığını, yapılan filimlerin mikdarı itibarile cihanda Amerikadan sonra geldiğini, yani ikinci olduğunu hiç te tahmin etmezler. Bunda belki de haklıdırlar. Çünkü Japon filimleri ekseriya sırf memleket dahilinde gösterilmek üzere vücude getirilir. Bazı müstesnaları bir yana bırakılacak olursa, hemen hiç biri dışarıya çıkmaz, çıkamaz. Bir kere Japon dili beynelmilel bir lisan olmadığı cihetle; bunlara müşteri bulunmazdı. Diğer taraftan son zamanlara kadar Uzakşarkın bu çalışkan ve zeki milleti kordelâlarının bütün mevzularını hep eski Japon efsanelerinden, millî kahramanlarının hayatlarından alırlar, bunu ağır ve ağdalı bir tarzda çevirirlerdi; binaenaleyh onlardan bizzat Japonlardan başkalarının zevk alması ihtimali yoktu.

Fakat bir iki senedir Tokyo, ve Kyoto'daki stüdyolarda, Holivud müesseselerinin ayni tertibatı yapıldı. Filim çevirmek hususunda şimdiye kadar takib edilen usuller terkedildi, senaryolar modern ve beynelmilel mevzulardan vücude getirilmeğe başlandı. Japon artistleri ve yıldızları beyaz perdede sade kimonolarile değil, Avrupaî kıyafetlerle göründüler. Hulâsa Japon filimleri Amerikan, Alman, Fransız filimleri gibi bütün dünya seyircilerini alâkadar edecek bir hale konuldu.

Şimdi Japon sinema âleminde her hafta birkaç yeni filim meydana getirilmektedir. Bunların içinde ağır dramlar, çok gülünç komediler, tarihî vak'alar, efsaneler, her çeşidden kordelâlar vardır.

Japon hükûmeti sinemanın, halkın nezih bir surette eğlenmesi ve ayni zamanda onun terbiye ve kültürünü yükseltmesi hususundaki mühim tesirini takviye etmiş bir vaziyettedir. Sosyal büronun yaptığı tetkiklerin gösterdiği neticeleri nazarı dikkate alarak filim müesseselerine çok geniş bir şekilde yardıma karar vermiş ve Japon stüdyoları en modern teknik tertibatla teçhiz olunmuş, Japon mühendislerinden Çuşilosi ses kaydi hususunda henüz dünyanın hiçbir tarafında mevcud olmıyan yeni bir usul keşfetmiştir.

Turizm ve propaganda büroları yabancı memleketlerde gösterilmek üzere birçok dokümanter filimler vücude getirmektedirler. Aktüalite ve röportajlar için ayrıca hususî iki şirket teşkil edilmiştir. Bunlar, büyük Japon gazetelerile müştereken faaliyette bulunarak memleketi harice hergün biraz daha fazla tanıtmıya çalışmaktadırlar.

Japonyanın büyük şehirlerindeki sinema salonları da fevkalâde muntazam ve süslüdür. Nevyorktaki eğlence merkezi Broadway salonları nümune ittihaz edilerek vücude getirilmiş, afiş, reklâm ve saire tertibatı Amerikadaki gibi tamamen mükemmel bir şekle konulmuştur. Avrupa ve Amerikada çalışan Sazu Hayakawa'yı ve saireyi bir tarafa bırakalım, yalnız Japon filimlerinde oynadıkları halde bugün beynelmilel bir şöhret kazanmış Şizo Kataota, İsuzu Yamata, Sumiko Sazuki, Seçiko Hasa gibi kadın erkek birçok artistleri vardır.

Hele Seçuko Hasa için adeta Japonyanın Greta Garbo'su denilebilir. 1920 senesinde Yokohama'da doğmuş olduğuna göre henüz 17 yaşındadır. Babası alelâde bir işçi olduğu halde, bütün gayretini sarfederek, her fedakârlığı yapmış kızının liseyi bitirmesini temin etmiştir. Seçuko'nun mektepte verile[n] [...]sillerde gösterdiği muvaffakiyet [...] nemaya intisap etmeğe sevke[...] Seçuko ilk defa Nikkaçu filim[...] hesabına memleketimizde de büyü[...]

mazhar olmuş olan "Mektepli kız-
filminin Japonyaca version'unda
e almış ve Hertha Thile'nin rolünü;
kile ölçülebilecek bir kuvvet ve
ette yaratmıştır. Bunu diğer Japon
cnebî filimlerindeki roller takip
ş, Seçuko'nun bu muvaffakiyeti sa-
Japon kızlarını - tıpkı garbdaki ar-
aşları gibi - filim yıldızı olmak hul-
e rüyasına düşürmüştür. Fakat ge-
garbdaki gibi anne ve babaların bu
ustaki pek haklı teenni ve mümana-
i, Uzakşarkta Havva torunlarının
beti meçhul maceralara atılmalarının
ne geçebilmiştir. Her Avrupalı, A-
ikalı kız bir Greta olamıyacağı gibi;
Japon kızı da Seçuko gibi, muvaf-
yet kazanabilir mi?
San'atın, dehanın sade istidattan iba-
olmadığını, bunun mütemadî bir sây
vücude gelebileceğini„ söyliyen Av-
alı hakim çok haklıdır. Japon sine-
sı, o milletin teknik ve san'at husu-
daki istidadile birlikte durmadan,
lenmeden çalışması sayesinde ileri-
iştir. Japonya her sene 500 büyük
m meydana getirmektedir. Bu tarz-
devam ederse Amerikayı da geçe-
, filim imalâtı hususunda dünya bi-
iliğini alacaktır. Sade Seçuko sene-
on beş filim yapmaktadır. Lâkin bu-
bakıp ta genç kızın Amerikan yıl-
ları gibi filim başına milyonlar ala-
muazzam bir servet kazandığı zan-
dilmesin. O da, diğer Japon artistleri
zında mütevazi bir aylık almaktadır.
Japon artistlerinin henüz ahlâkı bo-
lmamış. Servet, şöhret ve saire hırsı
nüz onların benliklerini kaplamamış-
. Sırf san'at ve memleket aşkile ça-
ıyorlar. Ne mutlu onlara!

***

Greta Garboya dair

Hepiniz bilirsiniz ki Greta Garbo
tün insanlardan olduğu kadar gaze-
cilerden hoşlanmaz, onları kabul et-
ez ve kendilerile konuşmaz. Fakat F.
Henson isminde bir Amerikalı mu-
uharrir, muhtelif meclislerde İsveçli
ldızla bir dost sıfatile görüşmüş ve
sanlardan niçin nefret etmekte oldu-
na dair onun bazı düşüncelerini öğ-
nmiştir. Greta'nın bu husustaki itira-
tı aşağı yukarı şu şekildedir:
— Daha çocuktum. Memleketim olan
veçte kendime iş arıyordum. Beni a-
ilyesinde kabul eden bir adam - ki is-
i Harmendt'di - hakir görür bir su-
ette beni baştanaşağı süzdü. Moda res-
amı arıyordu. Hiç imtihana filân lüzum
örmeden:
— Kızım, dedi, yaşına bakılırsa bu
i yapamıyacağın anlaşılıyor, binaena-
eyh sana evine dönmeni tavsiye ederim.

Aradan seneler geçti. Amerikaya ilk filmi çevirmeğe gelmiştim. Rejisörün başasistanı - ismini söyliyemiyeceğim, çünkü şimdi meşhur bir rejisördür - da beni, tıpkı o moda ressamı arıyan adam gibi, dudak bükerek gözden geçirdi:

— Acırım size, dedi, boşuna yoruluyorsunuz.. Bu işi beceremiyeceğinize şimdiden sened veririm.

İşte bu iki vak'adan sonradır ki insanlardan nefret etmeğe başladım.

Bugünkü vaziyete gelince, hususî hayatımda kendime mahsus hiçbir şeye sahip olmak hakkına malik değilim. Ne alırsam, ne giyersem, 24 saat geçmiyor ki başkalarının elinde ve üstünde görmiyeyim. Meselâ geçenlerde küçük bir maymun hoşuma gitti, satın aldım. Bir gün sonra Holivud'da birçok kadınlar maymunla gezmeğe çıktılar. Bahçeme sarı yapraklar ve yeşil çiçekler diktirdiğim hafta içinde, Holivud'un birçok bahçeleri ayni şekilde süslendi. Bir davet için ısmarladığım elbiselerden o mecliste en aşağı aynen on tanesine tesadüf ediyorum!..

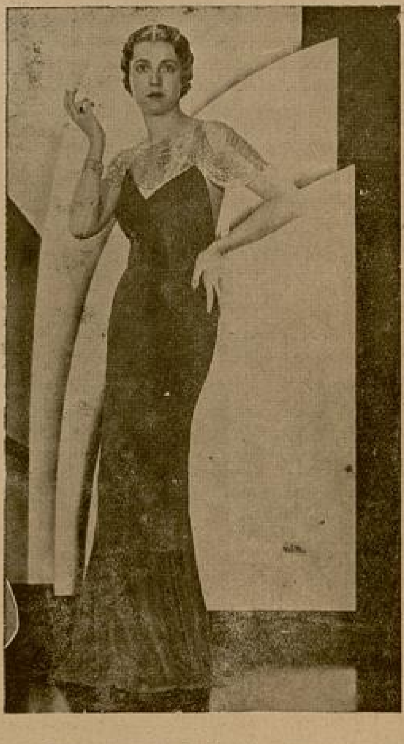

Görüyorsunuz ki bütün insanlar taklitci, hotkâm, menfaatçi, başkalarını zarara sokmaktan zevk alan hasedci mahlûklar... Onlardan kaçmıyayım da ne yapayım?„

İsveçli yıldız güzel söyliyor amma, insan olduğuna göre acaba bütün bu zâflarla değilse bile, birkaçıyla kendiside malûl değil mi?..

***

Claudette Colbert'in Son Çevirdiği Filimler:

1. Ona Pariste tesadüf ettim
2. Bir Frijider içinde 53 gün.

Claudette Colbert'le Melwyn Douglas ve Robert Joung'un başrollerini oynadıkları "Ona Pariste tesadüf ettim!„ filmi çevrilirken rejisör Wesley Ruggles haberi olmadan makiyajcı Harry Ray kendi hesabına ayni artistlerle kısa bir filim yapmış ve buna "Bir frijider içinde 53 gün„ ismini koymuştur. Kordelâyı seyreden direktörler, beğenmişler ve Harry Ray'a rejisörlük teklifinde bulunmuşlardır. Bu Holivud ne garib yer!. Gazeteci olarak giden Tyrone Power artist, makiyajcı Harry Ray rejisör oluyor da, artist olmak istiyen binlerce kişi stüdyo kapılarında senelerce nöbet beklemekle vakit geçiriyorlar.

***

Bir Macar Yıldızı: Marika Rökk

Pek çok değil, bundan ancak iki buçuk sene evvel, kızıl saçlı, açık kül rengi gözlü bir genç kız Budapeşteden trene binmiş, Berlin istasyonlarından birinde inmişti. Geldiği şehir hemen hemen kendisine meçhuldü. Fakat bıraktığı şehir onu pek iyi tanıyordu. Orada şarkıları, dansları, çevik ve çalâk hareketleri, neşesi ve nezaketile büyük bir şöhret kazanmıştı. Hatta Viyana ve Berlin gazeteleri bile bu genç kıza aid yazılar yazmışlardı. Lâkin buna rağmen bazıları Marika Rökk'ü hâlâ işe yeni başlamış bir san'atkâr addediyor, yalnız istikbal için büyük vaidlerde bulunduğunu da inkâr edemiyorlardı.

Marika, istasyonda çok fazla bir kalabalık tarafından karşılanmamış olmakla beraber, Berlinin büyük gazetelerinin mümessilleri beyaz perdenin bu müstakbel kuvvetli simasile görüşmek fırsatını kaçırmamışlardı. Çünkü Ufa şirketinin bir artistle mukavele yapması, onda büyük bir istidad olduğuna mühim bir delildi. Gazeteciler hep birden sordular:

— Siz artistliğin en ziyade hangi şubesinde kendinize güveniyorsunuz?

O, cevab verdi:

— Ben gencim, güzelim, çalışkanım.. Artistliğin her sahasında iş yapabilirim!.

Cümlesini bitirir bitirmez uzun bir kahkaha salıverdi.

Bu samimiliği Marika'nın ilk zaferini temin etmiş, onun müstakbel muvaffakiyetinden şüphe edenlere kat'î bir darbe olmuştu. Nitekim iki senelik bir çalışmadan sonra sade Almanyanın değil, bütün Avrupanın tanınmış bir siması oldu. Bir çok filimler çevirdi. Yarın için de beynelmilelliğe namzeddir. Marika Rökk'ün temsil san'atının muhtelif şubelerindeki kudretinin en bariz misali bilhassa danslarda, cambazlık danslarında tecelli etmektedir. Son filmi "Karrussell„ de Georges Alexander'a çok uygun bir partöner olmuştur.

nektepte verilen
ği muvaffakiyet
etmeğe sevke
Nikkaçu filim
etimizde de büy

KIRMIZI BALIKLAR

— *Başı 3 üncü sayfada* —

galiba... Mantonun kupları fazla uğraştırıcı, zor, patronsuz biçtiğim için hoşuma gitmişti. Halbuki, görüyorsun yanıldım...

*
* *

Ortalığa karanlık çöküyordu. Filiz, duvardaki elektrik düğmesini çevirdi. Biçki masasının tam orta yerine gelen, beyaz abajurlu, makaralı elektrik lâmbasının, büyük, buzlu ampulu yandı.

Filiz, aydınlanan biçki odasının loşluktan birdenbire sıyrılan dört bir yanına, uzun uzun baktı. Odanın üç penceresinden ikisinin önünü tamamiyle kaplıyan büyük tahta masanın üstü; sabahdanberi, biçerek teyellemeleri, iğnelemeleri için kızlara dağıttığı kumaşlar, mulajlarla doluydu. Duvarlarda çengellerde, provası yapılmış, karşılaştırılacak elbiseler; çivilerde biçki gönyeleri, cedveller, santimetreler asılıydı. Yerlere düşen toplu iğneler, gümüş gibi donuk bir renkle yanıyor, masa üzerinde duran parlak ağızlı, büyüklü küçüklü yorgun makaslar dinleniyorlar gibiydi.

Bir saat önce paydos olmuş, Biçkiyurdunu dolduran gürültü dinmişti. Yalnız, karşı dikiş odasından çalışan makinaların sesleri duyuluyordu.

Genç kız, ince uzun parmaklı elini, siyah saçlarında dolaştırarak, memnun bir gülümseyişle içini çekti:

— Yorulmuşum!.. Fakat, bunları bitirmeden gitmek doğru değil!..

Dönerek, masasının yanında duvara iğnelenmiş parşömen kâğıdı üzerindeki renkli, manto modeline baktı:

— Kolunu da biçersem, yarına işim kalmıyacak. Dersimi rahatca verebilir, talebelerle uğraşırken üzülmem...

Masaya serili kumaşın üzerini, biçki sabunile çizerek, koldaki kupların şekillerini çıkarıyordu.

Birdenbire kapı açıldı. Genç kız, ürkerek başını kaldırdı. Bayan direktör, kapının eşiğinde duruyordu:

— Filiz, çocuğum, çalışıyor musun? Ben, seni gitmiş sanıyordum. Daha yorulmadın mı?

Genç kız, gülümsedi:

— Hayır daha yorulmadım...

Direktör içeri girdi. Orta boylu, topluca vücutlu, tatlı gıri rengini alan kır saçlı, gözleri yumuşak ve candan bakışlı güler yüzlü bir kadındı. Bütün görünüşündeki yumuşaklığa rağmen, sırasında kafa tutacak, sözünü geçirecek tipte bir insan olduğu, başının omuzları üzerinde duruşundan, susarken kat'î, söylerken sözlerin manalarını alan yüzünden; yürüyüşünden, tavurlarından anlaşılıyordu.

Genç kızın çalıştığı masaya yaklaşarak, onun biçtiği kumaşlara baktı:

— Filiz, bırak artık yavrum. Bu kadar çalışmak seni yorabilir.

— Emredersiniz, fakat....

Hafifce dönerek, duvara iğnelenmiş manto modelini gösterdi:

— Yalnız kolu kalmıştı. Yarın, dersim olduğundan bitirmek istiyorum.

Direktör, gülümsedi:

— Sen bilirsin çocuğum. Fazla çalışmanı, yorulursun diye istemiyorum. Kim bilir, belki, ilerlemiş yaşımı unutarak, kendim gibi, seni de yorgun sanıyorum. Ne olursa olsun çok çalışma!..

— Çok teşekkür ederim...

Direktör, kapıyı açtığı gibi sessizce örterek, çekildi.

Genç kız, yarım saat kadar çalıştı. Mantonun kolları bitmişti. Onları toplıyarak, masanın bir ucuna bıraktı. Elektiriği söndürdü. Dışarı çıktı. Geniş salondan aşağıya inen merdivenin üstünde yanan, beyaz, karpuz fanustan, dökülen ışık salonu yarı aydınlatıyordu; duvarlardaki büyük aynalara eşyaların gölgeleri vurmuştu. Karşı dikiş odasının aralık kapısından sızan, kalın bir çizgi ışık, genişliyerek, salonun parkeleri üzerinde, gümüşten bir gönye gibi parlıyordu. Yine, o aralıktan, birkaç makinenin, arasıra durarak, işliyerek çıkardığı, yağlı kısık bir demir gürültüsü de sızıyor; boş binanın sessiz, donuk ışıklı loş salonuna yayılıyordu.

Genç kız, ses çıkarmaktan korkan yavaş adımlarla, büyük «tatbikat masaları» nın yanından geçerek, merdiven başına geldi. Merdivenlerdeki yumuşak halılar, ayaklarının sesini yutuyordu. Aşağı indi. Alt kat salonda ışık yoktu. Yalnız, kapının üstündeki ve yanlarındaki renkli camlardan sokakta yanan havagazı lâmbasının ışıkları, camların renklerini alarak içeri süzülüyordu.

Genç kız, demir kapının sürgüsünü açarak, dışarı çıktı. Yüzüne çarpan nemli, toprak kokulu hava ile ürpermişti. Mermer basamaklı merdivenleri indi. Bahçe kapısı aralıktı.

Geniş caddenin parkeleri ıslaktı.

— Yağmur yağıyor galiba?

Başını göğe kaldırdı. Yağmur öyle ince bulutlardan yağıyordu ki, ay, donuk mavi yüzüyle, buzlu camların ardındaymış gibi görünüyor, gergin elektrik telleri, gümüş çizgiler gibi parlıyordu.

Yürümeğe başladı. Tramvay rayları, daracık su yollarına benziyordu. Yanı sıra ışıldıyarak akıyor, yolun kıyılarındaki ağaçların, yapraklarıyle dudak dudağa veren yağmur fısıldaşıyor, belki de öpüşüyorlardı.

Genç kız, henüz birkaç adım atmıştı. Kalbi çarparak, olduğu yerde durdu. İlerideki havagazı lâmbasının ışığında görünen erkek, ona doğru geliyordu.

Genç kız, geceyi, yağmuru, evine gitmek üzere yola çıktığını unutuvermişti. Başı dönüyor gibiydi. Caddeyi güneşli görüyor, kahve rengi gözlerin kendisine baktığını sanıyor, sıca bir erkek sesi, kulaklarından yü doluyordu.

Erkek, yanına yaklaşmıştı. Ge başını kaldırarak, ona baktı. Bu sını yan giymiş, buruşuk yüzlü, ağızlı bir adamdı. Sırnaşık bir sırıtarak, genç kıza sokulmak gibiydi:

— Size refakat edebilir miyi

Genç kız, gözlerinin, belki de ğinin kendisine bir oyun yaptığ mıştı. Koşar adımlarla evine doğ rümeğe başladı.

— 2 —

— Sana yardım edeyim mi ğim?

Genç kız. mutfak kapısından uzatmış, yüksek havagazı ocağı nünde çalışan annesine soruyord

Anne, ocağın harıltısından, kapısının açıldığını, kızının ge duymamıştı.

Genç kızın sesini işidince g döndü, kızına doğru koştu. Uzu lu, biçimli vücutlü, kumral saçl genç görünen bir kadındı.

Kızının üstünü kirletmemek yumruk yaptığı ellerini iki yana başını ona uzattı:

— Hoş geldin yavrucuğum.

Filiz, kollarını annesinin boy dolayarak, onun yumuşak yanakları saçlarından öptü. Öpüştüler.

— Hoş buldum anneciğim. yin ler neler pişiriyorsun?

Anne, birşey gizlemek ister gizli bir sevinçle güldü:

— Bil bakalım?

Genç kız, mutfağın havasını yarak içine çekti:

— Oh! ne güzel!.. Mis gibi kokuyor...

— Eğer, kokusu, ne olduğunu lemeseydi, sana sürpriz yapmak is dum. Bugün "Akşam San'at„ oku öğrendiğim, akşam yemeklerinde y hafif bir kıremayı tecrübe ediyo

Genç kız, ocağa yaklaşmıştı:

— Oh ne güzel kokuyor. En çok diğim kokulardan biri.

Anne, kızının sıhhatli yüzü çocuk sevincile parlayan gözlerine, ıek, baktı. Sonra aleminyüm tence içindeki büyük tahta kaşığı alara remayı, çevire çevire karıştırmağa ladı:

— Arkası va

Mütenasip bir Endam

J. Roussel Korseleri (Gaine) ve Kemerleri vücudu sıkmaksızın tenasübü temin eder. Sevimliğine halel gelmeksizin vücutu yumuşatır ve inceltir.

Fiyatlar: Kemerler 6 liradan.
Korseler (Gaine) sutyenle beraber 25 liradan itibaren.

Satış yeri yalnız:

J. Roussel
Paris

İSTANBUL, Beyoğlu
Tünel meydanı 12 No. lu.
Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No.lu tarifemizi isteyiniz.
Fiyatlarımızda büyük tenzilât.

İngiltere Atletizm Şampiyonası çok parlak oldu.

tletizm hareketlerinin en büyüğü, hatta en kuvvetlisi 67 senedenberi aksamadan yapılan İngiltere amatör etizm şampiyonasıdır.

Kendi birinciliklerine dünyanın her inden gelen atletleri kabul eden ilizler, beynelmilel bir mahiyet alan müsabakalara bu suretle hem bir huiyet ve hem de ayrı bir zevk vermiş yorlar. Her sahadaki sporu anladıkları i yapan ve kabul eden İngilizler, anesini kurdukları atletizm birinciliklini Londranın meşhur White City sıında 40,000 seyirci önünde büyük bir ıvaffakiyetla başardılar.

Alman, Hollânda, Belçika, Türk, Yun atletlerinin iştirak ettiği bu müsakalar iki günde nihayetlenmiş ve mübakalar kapandığı gün biri İngiltere-, diğeri bu şampiyonaya ait iki de ni rekor yapılmıştır.

Dünyanın en iyi 110 metre mania ışan atletlerinden biri olan ve Berlin impiyadına giden İngiliz takımının ıptanı bulunan Finley, bu mesafeyi 14,5 niye de koşmak suretile yeni bir İnltere rekoru yapmağa muvaffak oluştur. Şampiyonanın rekorunu yine giliz atletlerinden Wooderson bir mil: mesafe olan 1609 metreyi dört daka on iki saniye, iki taksim beşte koşak suretile muvaffakiyet göstermiştir.

Londrada yapılan birincilik müsakalarında şayanı dikkat muvaffakit gösterenlerin başında Yunan atletrini de saymak lâzımdır.

Diks atıcı Sillasın 49,17 metre gibi vkalâde olan derecesi ve bu arada binciliği elde etmesi Yunan atletizmi in bulunmaz bir muvaffakiyettir.

400 metre müsabakalı koşuda yine unanistanın maruf atletlerinden Mankasın ikinci gelişi ve 42 kilometrelik araton koşusunda Kiryakidisinde ikini oluşu ayrı ayrı üzerinde durulacak irer muvaffakiyet sayılacaktır. Sırık tlama rekortmenimiz Galatasaraylı ethinin bu müsabakada sakatlanması ize beklediğimiz neticeyi vermedi.

Hulâsa İngiltere şampiyonası bu mevmin en parlak bir hareketi oldu!..

Ömer Besim Koşalay

Yurtda spor nasıl ilerliyebilir?

Şu son günlerin mühim meselelerinden biri de hiç şüphesiz yurtda spor cereyanının hali hazırda düşdüğü feci vaziyettir. Alâkası olanın olmıyanın ağzından işitdiklerimiz, bu gün dünyaca teslim edilen sporun yurd için elzemliğini baltalıyacak mahiyette sözlerdir. Medrese zihniyeti diyebileceğimiz bu mantıksız düşünceleri propaganda edenlerin yurd için nekadar muzur düşündükleri kendileri muhakkakiki bilmeyorlar. Bilseler bu hataya düşmezlerdi. Birçok münevver geçinenlerimiz bile sporun lüzumsuzluğunu iddiaya kadar gidiyorlar. Bugün öğretmen mevkiine kadar yükselen, memleket müdafaası için hazırlanan genç subaylarımızı yetiştirenler arasından bir çoğunun sporun, beden terbiyesinin nihayet haftada bir defa yıkanmak gibi insana lâzım olduğunu, fazlasının mazarrat doğurabileceği kanaatında olduklarını duyuyoruz. Ne mutlu ki bu gibi cahilâne fikir sahipleri yurtda büyük bir ekseriyet teşkil etmiyorlar, ve yine ne mutlu ki başımızda çok derin gören kuvvetli gözler bulunuyor, bu gün vatan müdafaası için bir zaruret olan sporun inkişafı için alınacak tedbirlerin başında bu işin ehli olmıyanlara bu gidi teşkilâtlar yer vermemek değil hatta fikir beyan etmelerine müsaade dahi edilmemelidir. Kolunu iki defa olsun sallamamış, bir karış suya bile ayağını sokmamış güya idarecilerin memlekete yurda ne kadar faideli olabilecekleri caizi sualdir.

Bugün sporun memleketimizde düştüğü feci halin sebeplerini apaçık görmek hiç zor değildir, bu hali doğuranlar memlekette iki zümre teşkil ediyorlar. Bu zümrelerden birisi, ömrünü loş kahvelerde, pis bilârdo salonlarında, havasız içki salonlarında geçirmiş, sporun ehemmiyetini anlamamış kimseler teşkil ediyor. İkincisi ise sırf kendilerinin türlü maksadlarını, ihtiraslarını tatmin için birer kene gibi gençlik işlerine yapışmış kimseler teşkil ediyor. Bu son zümrenin gün geçtikçe azaldığını, büyüklerimizin bu gibi zevatı ? gençliğin başından uzaklaştırdıklarını görerek seviniyoruz, bu zümrenin artık daha uzun müddet gençliğe ve spora tehlike olamıyacaklarına eminiz. Birinci zümre ise bu son zümreden cidden çok tehlikeli olmaktadır, bunların düşündükleri memleket sporu için endişe şeklinde tezahür ettiginden saman altından yürüyen bir su gibi çok müteassıp bir terbiye ile büyümüş eski nesillerimize tesir ediyor ve dolayisile hakikî sporu yaymak isteyen gençliğin bedenî inkişafına mani oluyorlar. Hepimizin aileleri arasında bu gibi şahıslara tesadüf ederiz. Bu kimseler ya sporun derse mani olduğunu veya sporun kol bacak kırdığını veyahut ta kavgacı, âsi bir ruh terbiyesi veren bir vasıta olduğunu iddia ederler, günlük hadiseleri ellerine dolayarak batıl fikirlerini yaymağa uğraşırlar. Dikkat ederseniz bu gibi kimselerin sıhhati muhakkak marazîdir. Kimisi ya midesinden, kimisi ise zafiyetten muztariptir. Bu gibilerine verilecek ders bütün dünyanın spora verdiği ehemmiyeti kafalarına zorla sokmaktır. Demek oluyor ki yapılacak ilk iş bu iki zümrenin mazarratını bertarafdır. Bundan sonra kendi başına birer cemiyet halini almış topluluklarda spor teşkilâtları kurmak ve kurdurmak gelir. Ordu, demiryolları, posta, büyük şirketler ve fabrikalar, mektepler, bankalarda tam teşkilâtlı birer spor ocakları kurulmalıdır. Ordunun efrat ve zabitanını yetiştiren askerî mekteplerde bugünkü gibi haftada bir saat beden terbiyesi dersi yerine muntazam bir program dahilinde günde asğari üç dört saat beden terbiyesine ehemmiyet verilmelidir. Hepimiz şahsan ne kadar çok yüzme bilmeyen deniz subaylarına ata binemeyen ordu mensubinine rasladığımızı biliriz. Şirket ve fabrikalarda spor teşkilâtı kurulmasının faidelerini burada tekrarlamağı zait gürüyorum. Bu hususta bedenî faideden mada içtimaî yardımı da göz önünde bulundurmalıyız. Sümer Bankın her yaptırdığı fabrikanın yanı başında spor sahasını da ilâve ettiğini duydukça, yurd hesabına sevinmemek elden gelemez. Fabrikanın yorucu hizmetinden sonra açık havada birkaç çeyrek saat spor yapan, amele hem işi için dolayisile cemiyet için nafi bir uzuv olur; hem de sporun doğurduğu neş'e ve heyecanla tatlı dakikalar yaşamış olur. Yarın silâh başına geçtiği zaman bedenî kabiliyeti ağır hizmetten yorulmuş ve cılız bir ferd olarak değil sağlam, dayanıklı bir er halinde olur.

Beden terbiyesi için başka memleketlerin yaptıklarını örnek almak hiç şüphesiz ki faidelidir. Bu gün Almanyada bu iş için sarf edilen emek ve sıhhate hayran olmamak kabil değildir. İlk mektep talebesine kısa mesafe koşusu

cirit atma, uzun atlama, kısa mesafe yüzme dersleri verilir. Lise ve san'at mekteplerinde talebe muayyen rekorları kısazamanda yapamazsa, en aşağı iki cem'i sporda yer alamazsa sınıfında herhangi bir ders gibi ikmale kalır. Üniversite talebesi ilk diploma imtihanına girebilmesi için, bugün maarif vekâletimizin beden terbiyesi hocası olmaları için yolladığı Üniversite beden kursu enstitüsünde muvaffak olmaları lâzımdır.

Yüz binlerce seyirciyi alacak kadar büyük statlar yapan devlet, bu sahaları her kesin istifadesine kapularını açık bırakdırıyor. Pek yakın bir mazide ağzımızda parmak ısıtırttıracak kadar cihanşumul bir varlık olan Berlin olimpiyadlarının sahalarında dünya şampiyonlarının yerine bu gün lâalettayin bir ferd koşuyor, sıçrayor, yüzüyor, sıhhat kaynağı güneşten, havadan istifade ediyor. Biz de bunu aynen tatbik ederek Ankaramızdaki güzel stadı umumun istifadesine açmalıyız.

Bütün bunlardan mada, bizde yaş ilerlemesine rağmen ana kucağından ayrılamayan veya ayrıltmayan çocuklar yerine Almanyada her çocuk en kısa bir zaman süren tatilden bilistifade kampa seyyahate çıkar. Onu ne anası ve ne de babası merak etmez. Çünkü onlar çocuklarının hayat tecrübesi için yalnız gezmesi, kamp ve spor yapması lâzım olduğunu çoktan anlamışlardır.

İşte bizim yapacağımız ilk evvelâ bu müteassıp kafaları düzeltmek, bundan sonra da başka milletlerin yaptıklarını örnek almaktır.

Nevin Hassan

Atletizmde fazla ihmal edilebilir mi?

Dört sene evvel İstanbula gelen bir Alman antrenöre Türk atletizmini nasıl bulduğunu sormuştuk. Dudaklarını büküp omuzlarını kaldırarak "henüz memleketinizde büyük bir şeye rasgelmedim„ diye kesdirip atmıştı.

İçimizden bazıları o zaman bunu güzel bir espri buldular ve gülerek kabul ettiler, bazıları ise "mübalâğa„ dediler.

Bugün sık sık işittiğimiz bir cümle var: "memlekette atletizm, yolunu şaşırmıştır„ diyorlar. Hangi atletizm? bunu işidince Alman antrenörü hatırlamamak kabil olmuyor. Bununla beraber onun kısa cevabında haksız olmadığını söylerken, bu cevaba Türkiyede atlet yoktur, gibi bir mana da vermemeliyiz.

Gerçe Türkiyede atletizm yapan bir kütleye rast gelinmemiştia. Fakat memleketimizde, azda olsa birinci sınıf derecele yapmış atletler yetişmiştir. Bu günde genç atletlerimiz arasında ağabeylerimizin derecelerini geçecek istidatda olanlar görülmektedir. Netekim bu sene balkan oyunlarında bir kaç iyi derece alacağız. Fakat bütün bunların bizi ebedi dördüncülük vaziyetinden kurtaramıyacağını şimdiden kesdirmek kehanet sayılmasa gerektir.

Çünkü, tekrar ediyoruz, memlekette atletizm muhiti yoktur. Bunun vücut bulması için sporla uğraşan bütün teşekküllerimizin çalışması lâzımdır.

Teşekkülünün gaye ve mahiyetini izah eden başlığının içinde spor kelimesini bulunduran her cemiyet sporun anası olan atletizmi ihmal edemez.

O cemiyetin teşekkülünde maksat mademki spor yapmakdır, atletizmin gayesine hizmet edecek ilk vasıta olduğunu unutması büyük bir gaftır.

Eğer bazı sakat düşünenler gibi "asıl gaf hasılat çıkaramıyan sporlarla uğraşmaktır„ diye iddia edilecek olursa o cemiyetin sporla değil ticaretle uğraşdığına hükmetmek için bir an bile tereddüt edemeyiz.

Galatasarayın bayramı münasebetile getirdiği yunan atletlerinin masrafını acaba bu atletik müsabakaların temin edeceği hasılat karşılayabilecekmidir? zan etmiyoruz. Fakat Galatasaray üç beş kuruş zarara girerken Türk atletizminin ne kazandığı düşünülüyormu? bir hadise gibi görünmediği halde bizce büyük manası olan bu hareketin kazandırdığı en mühim şey verdiği ibret dersidir.

İstanbulda atletizmin bir vakitler yayılmasına Galatasaray sebep olmuştu, Bu gün bir kulüpten başka bir şey olmayan Galatasaray ecnebî atletleri getiriyor. Başka memleketlerde gayet tabiî görünen bu harekete biz tereddüt etmeden hadise diyoruz. Zira hafızamızı yoklayacak olursak şimdiye kadar Galatasaraydan başka hiç bir kulübümüzün ecnebî atlet getirdiğini hatırlayamayız. Bu husnsta örnek olak Galatasarayı diğer kulüplerimizin için için tenkit değil bilakis taklit etmelerini bekliyoruz.

Beklemiyelim mi? daha zamanı değilmi dersiniz?

Her s kada ilerileyen Türkiyenin spor şübeleri arasında vasi bir atletizm faaliyeti beklemek için her halde vakit erken değildir. Bize kalırsa geç kaldığımızdan eminiz.

Füruzan Tekil

İtfaiyemiz 15 Ya

— Başı 3 üncü sayfada

Vaktile «Köşklü» namı ve nöbetçileri naralarla şehre yang nasıl verdikleri gösterilmiştir. berini alan mahalle bekçisinin halka ne suretle ilân ettiğini san temsil etmiş ve çok alkışlanmış

Mahalle tulumbacıları da ori fetlerile bir geçiş yapmışlardır. at üzerinde takip eden reisleri altında naralar atarak geçen bu lar da eski devrin bu parçasını mışlardır. Sonra da sırasile 187 keri Nizamiye İtfaiyesi, 1889 da İtfaiyesi, 1923 te teşekkül eden diye itfaiyesi ve 1923 ten sonra eden İtfaiye teşkilâtı geçiş yap

Yeniçeri İtfaiyesinden itibar kü teşkilâta gelinceye kadar geçişlerde yangın söndürme ve tidaî bir şekilden kurtarılarak nasıl ve ne dereceye kadar te çok canlı ve parlak bir tarzda miştir.

En sonra da bugünkü gürb efradı tarafından demir çember maskeli top oyunu, halat çek kası, hortum serme sürat musab oyunları, çarşaf, makina kulla gösterilmiştir. Bütün bu hareke bir muvaffakiyet ve çeviklikle ta çok alkışlanmıştır.

Eski ve yeni yangınların rüldüğünü göstermek üzere Sta risi üç katlı büyük bir ahşap ufak bir kulübe yapılmıştı. Tör teresan kısmı da bu idi. Önce ateş verilmiş, yangın kulesinde ren kırmızı ceketli köşklü, nar bekçilere haber vermiştir. Bu rine mahalle bekçisini temil ede Naşit, tarzı kadim üzere bir halleliye yangını bildirirken, tan da Askerî İtfaiye yangın mış ve İtfaiyeyi mahalle tulum etmiştir.

Askerî İtfaiye ile birlikte defa bu teşkilâtı kuran Kont da, paşa üniformasını lâbis ola yaveri olduğu halde bir araba sahasına gelmiştir. Mahalle tu yangın yerine gelince, ilkönce karşılaşmış, stadın bir tarafında çeşme önünde su almak mesele güş, kavga başlamıştır. Nihayet bina tamamen yanmak üzere iken su bulunabilmiştir.

Bu canlı temsilden sonra İtfaiyemizin yangın söndürme termeğe gelmiştir. Üç katlı ateş verilir verilmez Beyoğlu puna da derhal telefonla miş; İtfaiye grupu Şişhane grup merkezinden tam dört da yoma gelmiş ve yarım dakik ateşe su sıkmağa muvaffak o asrî ve fennî vesait karşısında ateş almış bulunan bina, beş da suya boğularak yangın söndürü yemizin bu sürat ve meharet dolduran on beş bin kişi taraf alkışlarla karşılanmış ve tebrik İşte on beşinci yıl dönümü lanacak olan modern etfaiyemi kü övünç veren durumu şu

No. 62 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 62

ilmece No. 62

E..el.e H.d.yı ..nı..ş o..a.a g..lü.
B.ll..i ..ze. s.n b..im A..ah.m ol..d.n

Noktaların yerine gereken harfler gelince, divan şairlerimizden birinin büyük bir aşk neşidesi çıkacaktır.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye: 3 metro fantazi yünlü kadın elbiseliği; ikinciye: 1 pardesülük yerli kumaş; üçüncüye: Kristal yazı takımı; 4 - 15 inciye: ... kuruşluk birer kitap; 16 - 30 uncuya: Elli kuruşluk bir kitap. 31 - 100 üncüye: Birer tane Resimli Ay Muhtıra Defteri.

60 ıncı sayımızdaki bilmecenin doğrusu :

Sordular Mecnuna Leylânın saadethanesin
Sinesin çâk eyleyip gösterdi dil viranesin

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar :

Resimli Ayın bir senelik abonesi : ...nbul Kurtuluş Tuzcumurat sokak No. ... Hidayet. Amasya belediye daktilosu ...liha Topçu. İstanbul Üsküdar İhsaniye ...a sokak No. 61 polis memuru Necati ...gan. İstanbul Yedikule İstasyon caddesi ... 109 Suzan Göker. Ankara İktisat Ve...ti zat işleri müdürlüğünde Zekiye Ak... Ankara Gazi Terbiye Enstitüsü Suna ...yan kardeşler. Kütahya avukat Ş. Duralı ... N. D. Erzurum mektupçuşu kızı Le... Soydaş. Mersin P. A. Bl. 7 yarsu... Hikmet Orhun. Samsun vilâyet daimî ...ümen ikinci kâtibi Nimet Aydıner. ...kesir Oruç Gazi mahallesinde Baba...lı İbrahim.

Elli kuruşluk bir kitap: Karacaköy ...rkesköy - Podima Cam madeni muha... Halit Hançerli. İstanbul Kadıköy Ma... Tahsil şubesi İcra memuru Davut ...lutuna. İstanbul Değirmenderede ya... Çakır Mustafa kızı Şadıman. İzmir ...ılçullu Eşrefpaşa caddesi No. 67 Asaf Baykal. İstanbul Kocamustafapaşa cad... No. 271 M. Özgören. İstanbul Yüksek ...niz Ticareti mektebi 153 Ali Güner. ...nguldak Ereğli - Irmak hattı inşaat baş ...dürlüğünde Halil Kocatürk. Ankara ...reket şakirdi 13827 Selâhattin. Ankara ...sat Vekâleti Zatişlerinde Mehmet Berk. ...rsin Millet bahçesi civarı sokak No. ... ev numarası 10 Mefharet Arığ. Nazilli ...sma fabrikası muhasebe memuru İhsan ...maz. Samsun orta okulu sınıf 2 No. 187 ...fet. Denizli Çaybaşı Değirmenönü ... 27 evde M. Kocagüney. Denizli Te...on fen memuru Riza Türköz. Akhisar ...sakımillî okulunda Şükran Ayas. Giresun ...anbul oteli Rıfkı. Kastamoni P. T. T. ...habere memuru Mehmet Sert İzmir ...el gişesi Tilkilik rakı, tütün ve gazete ...yii Necmi Atik. İzmir Göztepe tramvay ...ddesi No. 1030 Halûk Cansın. İzmit ...rşıbaşı hamam karşısı No. 21 Ergül.

Resimli Ay Muhtırası: Ankara İsmet...şa mahallesi Yiğitler sokak No. 14 Nadire ...ren. Mersin İstasyon katar memuru Ferit ...ncal. Erzurum Çakmak hastanesi etibba...ında Cangören kızı Nuran. Sivas Piyade tuğayı mülhak binbaşı Nazım Alpkaya oğlu Orhan Alpkaya. Ankara Bomonti üstü İmalâtıharbiye evlerinde No. 22 Mebruke Tanyol. Tokat Orta okul öğretmeni Faik Sumer kızı Handan Sumer. Bor Çukur mahalle No. 26 evde Rıfkı Güyer oğlu Yusuf İzzettin Güyer. Lefkoşa-Kıbrıs P. K. 252 Kemal Ergül. Ankara acenta iş umum müdürlüğü Hikmet Ozan. Çorlu Acıçeşme Aralık sokak No. 12 Mediha Yarkın. Tirebolu Posta telgraf şefi oğlu Hüseyin Özalp. Ankara Yenişehir Çankaya caddesi Bilge sokak 6 Seniy Altan. Sivas Jandarma mıntaka mülhakı yüzbaşı Avni oğlu Orhan Özgürel. Samsun İş bankası Rühsar Tunalı. Samsun 19 Mayıs mahallesi Letafet caddesi No. 13 evde Ahmet kızı Bedriye İlhan. Ankara Nümune hastahanesi kâtibi Hakkı kızı Türkân. Ankara Yeni postahane arkası Kızılbey caddesi Yapı boya pazarında Hasan Samsun Selâhiye mahallesi Ihlamur sokak No. 5 evde Emine Aylâ. İnegöl Osmaniye mahallesi İbrahimefendi sokak No. 5 S. Erkmen. Ankara Adakale sokağı No. 18 Şermin Hoşgör. Ankara Suluhan sokak Hacıdoğan mahallesi No. 61 Yusuf Erit. Edirne Memleket hastahanesi eczacı kalfası Emine Özdentürk. Denizli Telgraf gişe işyarı kızı Nebahat Bilge. Denizli İnhisarlar müdürünün evinde Emine. Kastamonu P. T. T. memuru Muhittin Ece. İzmir Kemeri İstasyon anbarı memuru Feridun Suner kardeşi Bülent Suner. İzmir Osman ve Ahmet ticarethanesinde Salim Tatari. İzmir Karşıyaka Soğukkuyu tramvay caddesi No. 57 S. Erkun. İzmir Selçuk şimendüfer hekimi doktor İhsan kızı Güneş Alpman. İzmir Buca Gül sokak No. 3 Bedia Ilgaz. İstanbul Beşiktaş Yıldız caddesi Rüştü Kandemir. İstanbul Kadıköy Moda Rızapaşa Karakol sokak Artin apartmanı Belkıs. İstanbul Kadıköy Bahariye caddesi Süleymanpaşa sokak No. 63 Osman Kıpçak. İstanbul Sirkeci palas No. 5-6 Yücel Köseyiğitoğlu. İstanbul Pangaltı Şafak sokak No. 79 Leylâ. İstanbul Üsküdar Divitçiler caddesi No. 16 A. Ferhan Oğuzkan. İstanbul Maçka İkinci Yeni sokak No. 45 Nadire Tanfer. İstanbul Taksim Gümüşsuyu caddesi No. 44 Necdet. İstanbul Üsküdar Sultantepe caddesi No. 41 S. Şecaettin. İstanbul Göztepe Rıdvanpaşa caddesi No. 27 Hale Toygar. İstanbul Feneryolu Cavidan Binkaya. Kocaeli Maliye memurlarından Nevzat Oktay. Lüleburgaz Süvari 4 üncü alay A. M. T. bölüğü komutanı yüzbaşı Bahanın eşi Vasfiye Tolunay. Nazilli Basma fabrikası tamirhane şubesinde tornacı Hasan Dirim. İzmit Kâğıt fabrikası Nail kardeşi Sabiha Ateş. İzmit Şimendifer depo kâtibi Emin Tüzünden Samime Tüzün. Zile Beti sekreteri eşi Rahime Soydan. Edirne Kaleiçi Büyük su terazisi karşısında Hadiye Muammer. Edirne Muradiye Küçükpazar karakol sırasında No. 3 Behice Yendün. Diyarbekir Tayyare alayı Mu. bölük onbaşılarından Şefik Şener. Diyarbekir Muhabere taburu Tekin Ziya kardeşi Şüküfe Sarıkartal. Trabzon Postahane sokak No. 82 H. Z. Onar. Kayseri Cümhuriyet mahallesi No. 4 Sabahat. Trabzon Zeytinlik Medrese sokağı No. 10 Necdet Koçman. Kayseri Uçak fabrikası tesviye kısmı 736 Samsunlu Hüseyin Deniz. Erdek Merkez okulu öğretmenlerinden Halime Kutluk. Uşak şeker fabrikası levazım anbarı tevzi memuru Mehmet Remzi Gürsan. Bergama postahane memuru Cemal Erinç. Eskişehir İstasyon caddesi Dilev sokak No. 5-A Mukaddes Türkeş. Eskişehir Hacı Alibey mahallesi No. 20 Makbule. Ankara M. M. Vekâleti Hava Müsteşarlığı tayyare fen şubesinde İbrahim kardeşi C. Noyan. Ankara İsmet İnönü mahallesi Yörükler sokak No. 1 Cevdet Arsan. Antalya İsmet İnönü caddesi bakkal İbrahim Kurul oğlu Hüseyin Kurul. Antalya Emniyet müdürlüğü B. M. memuru Zeynel. Niğde Askerlik dairesi M. M. binbaşı bay Asım kızı. Urfa gümrük muhasebe memuru Tahsin Batum. Bigadiç Nahiyesi ilkokulu başöğretmeni Atıf Saylan oğlu Aykut Saylan. Adana Ticaret odasında Muazzez Gür. Adana Yeni Mevsim Akif çelik mağazası Habib Renklibulut. Bursa Hisar Kavaklı caddesi No. 22 Muzaffer Önder.

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar ve donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale sok beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besley maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülün mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar berta oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON" kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzl bile za zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar

" TOKALON" kreminin " Pembe " renkli olanını gece yatmadan ön kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise " TOKALON " kr minin "beyaz" renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik ver

Beyaz "TOKALON" üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafa eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON" kremini ku lanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksın "TOKALON" ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsin